

KÉSZÜLT A
VESZPRÉM MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
MEGBÍZÁSÁBÓL

VESZPRÉM MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA STRATÉGIAI PROGRAM

- elfogadásra került a 34/2021. (IV.21.) MÖK határozattal -

2021. ÁPRILIS 21.

VESZPRÉM MEGYE
TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA
STRATÉGIAI PROGRAM

MEGBÍZÓI KONZULTÁCIÓ

Dr. Imre László
megyei főjegyző

Fabacsovics Zoltán
megyei főépítész, irodavezető

Várszegi Bernadett
területfejlesztési referens

KÉSZÍTETTE: PESTTERV KFT

Felelős tervezők:

Károlyi János
Schuchmann Péter

További tervezők:

Hanczár Zsoltné
Kollányi László
Rhorer Ádám
Ziman Gergely

2021. április 21.

TARTALOM

STRATÉGIAI PROGRAM	5
1. BEVEZETÉS	5
2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT ELJÁRÁSAINAK, A TERVEZÉS TÁRGYKÖRÉNEK ÉS KÖRÜLMÉNYEINEK LEÍRÁSA	6
2.1. A megyei önkormányzat területfejlesztési feladatai.....	6
2.2. Tervezési előzmények ismertetése	8
2.3. Társadalmasítás, együttműködés és partnerség Veszprém megye területfejlesztési koncepciója és területfejlesztési programja elkészítése során	12
2.4. Veszprém megye területfejlesztési tervezésének lépései, mérföldkövek	18
3. A CÉLRENDSZER BEMUTATÁSA: A JÖVŐKÉP, AZ ÁTFOGÓ CÉL ÉS A FEJLESZTÉSI ELVEK ALAPJÁN A SPECIFIKUS, HORIZONTÁLIS ÉS TERÜLETI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA, VISZONYRENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA	19
3.1. Jövőkép.....	19
3.2. A területfejlesztési koncepcióban rögzített átfogó célok.....	22
3.3. Veszprém megye fejlesztésének stratégiai céljai 2030-ig	23
4. A PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA	24
5. A CÉLOK ÉS A PRIORITÁSOK KÖZÖTTI KAPCSOLATOK AZONOSÍTÁSA ..	24
5.1. A prioritások kapcsolódása a koncepcionális célokhoz, az Uniós szakpolitikai célokhoz és az operatív programokhoz	27
5.2. A prioritások kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez	30
5.3. A stratégiai program horizontális céljai.....	34
5.4. Külső koherencia vizsgálata	34
6. A PRIORITÁSOK BEMUTATÁSA	34
6.1. Prioritás: A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése	34
6.2. Prioritás - A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés	45
6.3. Prioritás - Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei	54
6.4. Prioritás - A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás	64
6.5. Prioritás - A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadaptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése	70

7. A VÉGREHAJTÁSÁBAN KÖZREMŰKÖDŐ SZERVEZETEK KÖZTI MUNKAMEGOSZTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS INFORMÁCIÓCSERE MEGHATÁROZÁSA, AZ ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS RENDSZERE	81
8. A VÉGREHAJTÁS ÉS A FINANSZÍROZÁS INTÉZMÉNYI ÉS ELJÁRÁSRENDI RENDSZERÉNEK ÁTFOGÓ BEMUTATÁSA	82
9. MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI TERV	84
TERVEZÉST KÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK.....	91

STRATÉGIAI PROGRAM

1. Bevezetés

A Veszprém Megyei Önkormányzat - jogszabályi kötelezettségeinek eleget téve - a 2021-2027 közötti Európai Unió tervezési időszakra történő felkészülés részeként területfejlesztési dokumentumait megújítja. Ennek a tervezési folyamatnak részeként a megyei önkormányzat 2020. decemberében elkészítette Veszprém Megye Területfejlesztési Konceptiója módosításának tervezetét. A Konceptió módosítás jogszabály szerinti egyeztetési eljárására 2020 decembere és 2021 januárja során került sor.

A módosított területfejlesztési koncepcióval (az egyeztetésre szánt tervezettel) összhangban, arra építve megkezdődött Veszprém Megye Területfejlesztési Programjának kidolgozása. A területfejlesztési koncepció a megye hosszú távú céljait jelöli ki, és ezzel mintegy iránytűje a 2021-2027-es középtávú időszakra készülő területfejlesztési programnak. Jelen dokumentum ennek a középtávú programnak az egyeztetési változata. A területfejlesztési program stratégiai és operatív programból épül fel. A tervezés a megye teljes területét felöleli. A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 16. § (6) c) bekezdése szerint a térségi fejlesztési tanács az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban kidolgozza a térség területfejlesztési koncepcióját és programját. Ennek megfelelően a Balaton Fejlesztési Tanács koordinálásában a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területfejlesztési koncepciója és programja kidolgozása is megkezdődött. A két tervezési folyamat közötti összhang biztosítása megtörténik.

A Pénzügyminisztérium Útmutatót adott közre a megyei szintű tervezési folyamat keretében elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához 2020. szeptember 25-én „A megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a 2021-2027 közötti tervezési időszakra, valamint a területfejlesztési koncepciók felülvizsgálatához, módosításához”, valamint 2020. október 6-án „A megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez”. Az e két Útmutatóban foglalt ajánlások, valamint a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet „a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól” teremti meg a megyei tervezés szakmai és jogszabályi kereteit.

A programkészítés széleskörű partnerségen alapul. A megyei önkormányzat a programkészítés során is alkalmazza a korábbi területfejlesztési koncepció készítésekor megkezdett és eredményesnek bizonyult gyakorlatot, és a területfejlesztési program készítése is a települési önkormányzatok és a megye lakosságának széleskörű bevonásával készül.

A megyei program véglegesítése az országos programok lezárt, végleges anyagának hivatalos megjelenését, valamint a Pénzügyminisztérium valamennyi releváns iránymutatása, tartalmi követelménye megjelenését követően lehetséges.

2. A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása

2.1. A megyei önkormányzat területfejlesztési feladatai

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) bekezdése szerint „A megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A megyei önkormányzat képviselő-testülete a közgyűlés.”

A törvény alapján a területfejlesztés a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladata. A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (Tftv.) alapján a megye vált a területfejlesztés legfontosabb területi szintjévé. Ebből következően a megye hosszú- és középtávú fejlesztését megalapozó és meghatározó dokumentumok kidolgozása is a megyei önkormányzat feladatkörébe tartozik. A hatályos területfejlesztési szabályozások szerint a megyéknek két tervi műfajban kell területfejlesztési tervezést végezni: (1) koncepciót kell készíteni, majd ezt követően (2) programot alkotni.

A megyei önkormányzat területfejlesztési feladatai a hatályos Tftv. alapján

(1) A megyei önkormányzat területfejlesztési feladatai:

a) a területfejlesztési tervezéssel összefüggő feladatok ellátása keretében:

aa) az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban – a megyei jogú városok önkormányzatának egyetértésével, valamint a fővárosi kerületi önkormányzatok többségének egyetértésével – kidolgozza és határozattal elfogadja a megyei és a fővárosi területfejlesztési koncepciót, illetve – a megyei és a fővárosi területfejlesztési koncepció és a megyei területrendezési terv figyelembevételével – a megyei és a fővárosi területfejlesztési programot, a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter állásfoglalásának beszerzését követően,

ab) részt vesz az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepció, valamint az operatív programnak kidolgozásában, a megyei jogú városok önkormányzata és a fővárosi kerületi önkormányzatok kötelező bevonásával észrevételeik figyelembevétel,

ac) előzetesen véleményezi az országos, valamint a megyét vagy a fővárost érintő ágazati fejlesztési koncepciókat és programokat a megyei jogú városok önkormányzata és fővárosi kerületi önkormányzatok kötelező bevonásával, észrevételeik figyelembevételével,
ad) előzetesen véleményezi a térségi területfejlesztési koncepciókat és programokat,
ae) a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről,
af) részt vesz a határ menti megyék határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programjainak tervezésében, kidolgozásában;

b) a területfejlesztési tervek végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása keretében:
ba) nyomon követi és értékeli a megyei vagy fővárosi területfejlesztési koncepció és a megyei vagy fővárosi területfejlesztési programok végrehajtását,
bb) dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról,
bc) monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a területi operatív programok irányításában, megvalósításuk végrehajtásában,
bd) figyelemmel kíséri az operatív programok megyében vagy a fővárosban jelentkező feladatainak megvalósítását, beleértve a megyehatáron átnyúló és más nemzetközi programok végrehajtását a megyei jogú városok önkormányzata és a fővárosi kerületi önkormányzatok kötelező bevonásával, észrevételeik figyelembevételével,
be) más megyei önkormányzatokkal és az államigazgatási szervekkel közösen, monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programok irányításában, részt vesz azok lebonyolításában, végrehajtásában,
bf) dönt a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból a megyei önkormányzat hatáskörébe utalt pénzeszközök felhasználásáról,
bg) a megye gazdaságának és foglalkoztatásának fellendítése érdekében gazdaságfejlesztési, befektetés ösztönző tevékenységet lát el, aminek elősegítése érdekében külön szervezetet hozhat létre vagy megállapodás alapján más szervezettel működhet együtt;

c) a területfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátása érdekében:
ca) összehangolja illetékességi területén az államigazgatási szervek, a települési vagy kerületi önkormányzatok, a megyei jogú város önkormányzata, a gazdasági és civil szervezetek fejlesztési elképzeléseit,
cb) területileg összehangolja a politikai és a területi szerepéből, továbbá a nemzetközi és határon átnyúló együttműködésből adódó feladatait, biztosítja azok összhangját,
cc) a települési önkormányzatok felkérése alapján elősegíti a helyi önkormányzatok területfejlesztési társulásainak szerveződését,
cd) szakmai kapacitásával segíti a területfejlesztési önkormányzati társulások és a térségi fejlesztési tanácsok tervező, döntés-előkészítő, fejlesztési célokat feltáró, pályázatokat megalapozó tevékenységét,
ce) a térségi gazdaságfejlesztő szervezet útján koordinálja a megye területén az ipari parkok és a szabad vállalkozási zónák tevékenységét, az önkormányzatok és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit a megye gazdasági szereplőivel együttműködve,
cf) vizsgálja és értékeli a megye vagy a főváros társadalmi és gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait, a vizsgálatok során felhasznált információkat és a vizsgálatok eredményeit a területi információs rendszer rendelkezésére bocsátja,

cg) kölcsönös információcserével segíti a területfejlesztési és területrendezési információs rendszer működését, információkat biztosít a területi tervek készítéséhez, valamint fogadja a törvényben szereplő megyei szintre delegált feladatok elvégzése érdekében a központi adatbázisok adatait,

ch) a területfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátása érdekében önkormányzati rendeletet alkot a települési önkormányzatok, a megye területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek által a megye vagy a főváros területén uniós, központi vagy helyi önkormányzati költségvetési forrásból megvalósítandó fejlesztéseinek koordinációjáról.

2.2. Tervezési előzmények ismertetése

A Veszprém Megyei Önkormányzat a 218/2009. (X. 6.) a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló Korm. rendeletben foglaltakat figyelembe véve, azzal összhangban készítette el Veszprém megye területrendezési tervét, valamint Veszprém megye területfejlesztési koncepcióját.

Veszprém megye területrendezési terve

A Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 15/2019. (XII. 13.) önkormányzati rendelete szól Veszprém megye területrendezési szabályzatáról, térségi szerkezeti tervéről és Veszprém megye területrendezési szabályzatáról, térségi szerkezeti tervéről és övezeteiről. A területrendezési tervről szóló megyei közgyűlési rendelet célja, hogy meghatározza Veszprém megye egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható térségfejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve természeti erőforrások védelmére, és fenntartható használatára.

A megyei területrendezési terv (és a közgyűlési rendelet) hatálya Veszprém megye közigazgatási területének a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területén kívüli területére terjed ki. Az egyedileg meghatározott övezetek meghatározása és szabályozása a megye teljes közigazgatási területére kiterjed.

A területrendezési terv kidolgozása, illetve módosítása során felhasználásra kerültek:

- a hatályos megyei területrendezési terv elfogadásáról szóló megyei közgyűlési rendelet és határozatok,
- azok az országos, régiós és megyei fejlesztési dokumentumok, amelyek közvetve a területrendezés célrendszerét is meghatározzák,
- a tervmódosítást megalapozó vizsgálatok és elemzések fő eredményei,

- a 2018. évi CXXXIX. törvény: Országos Területrendezési Terv és annak Veszprém megye Balaton Üdülőkörzeten kívüli területére vonatkozó elemei,
- a módosítás elkészítéséhez beszerzett hivatalos ágazati adatszolgáltatások,
- a megye településeinek hatályos településszerkezeti tervei,
- a módosítás tervezése során - Veszprém Megye Önkormányzata közreműködésével a tervező által - beszerzett kiegészítő ágazati adatszolgáltatások és információk,
- valamint a tervezői munka eredményei.

A megyei területrendezési terv módosításánál figyelembevételre kerültek a települések által elfogadott településszerkezeti tervek, amelyek adott település fejlesztési céljainak figyelembevételével kerültek megfogalmazásra és elfogadásra. E települési területi jövőképek összességének az országos és térségi elemekkel való szintetizálása biztosítja, hogy a megyei területrendezési terv érvényesíti és szintetizálja az országos, a térségi és a helyi érdekeket.

(A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területére a Tftv. rendelkezései vonatkoznak)

Veszprém megye területfejlesztési koncepciója

A megyei területfejlesztési program készítésekor a megyei területfejlesztési koncepció tölt be megalapozó szerepet. Míg a területrendezési terv a fejlesztések lehetséges helyszíneit indirekt módon biztosítja illetve korlátozza szabályozási tartalma révén, addig a területfejlesztési koncepció 3 átfogó és 8 stratégiai célból, valamint számos részcélből felépülő célrendszere a megye hosszú távú jövőképekének elérését szolgálja.

A területfejlesztési koncepció a törvényi meghatározás szerint: „Az ország, illetve egy térség átfogó távlati fejlesztését megalapozó és befolyásoló tervdokumentum, ami meghatározza a térség hosszú távú, átfogó fejlesztési céljait, továbbá a fejlesztési programok kidolgozásához szükséges irányelveket, információkat biztosít az ágazati és a kapcsolódó területi tervezés és a területfejlesztés szereplői számára”.

A megyei területfejlesztési koncepció hivatott arra, hogy **a megye egészének tervezési alapjait lerakja**. Ezért a megyei területfejlesztési koncepció készítése úgynevezett teljes tervezés, mely kiterjed:

- a megye társadalmi, gazdasági és környezeti alrendszerére egyaránt, beleértve a vidéki térségekkel kapcsolatos témakörökre;
- a megye fejlődése szempontjából fontos témákra, ágazatokra;
- a megyei szinten és a központi szinten kezelhető témákra és ágazatokra egyaránt;
- az önkormányzat és a közsféra tevékenységeivel befolyásolható témákra és ágazatokra, de emellett számba veszi a gazdasági szereplők, a vállalkozások, a civil szervezetek, egyházak és egyéb társadalmi szervezetek felelősségi körébe tartozó feladatokat.

Fentiek figyelembevételével Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának **feladata a megye fejlesztéspolitikájának megfogalmazása, Veszprém megye és térségei területi fejlődése fő irányainak, fejlesztési stratégiai céljainak és az ezek elérését segítő legfontosabb eszközöknek hosszabb időtávra szóló meghatározása**, ennek részeként:

- a társadalom és a gazdaság megújulását elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító megyei fejlesztéspolitika fő irányainak meghatározása, összehangolása,
- a „jól lét” feltételeinek fokozatos biztosítása az itt élők és ide látogatók számára,
- a lakosság egészségi állapotának javítása,
- a gazdaság szerkezeti megújulásának elősegítése az egyes ipari és mezőgazdasági jellegű térségekben, a munkanélküliség mérséklése;
- a hátrányos térségek felzárkóztatásának és fejlődésének elősegítése;
- a környezeti feltételek javítása,
- az innováció feltételeinek javítása a megye megfelelő termelési és szellemi háttérrel rendelkező központjaiban, és az innovációk térségi terjedésének elősegítése;
- a Balaton üdülőkörzet, mint a kiemelt térség sajátos fejlődésének elősegítése;
- a befektetők számára vonzó vállalkozói környezet kialakítása.

A megyei területfejlesztési koncepció kidolgozásának keretei

Veszprém megye új Területfejlesztési Koncepciójának módosítása - a sajátos megyei és térségi érdekek érvényesítésével - figyelembe veszi a Nemzeti Fejlesztés 2030 c. dokumentumban megfogalmazott célkitűzéseket és épít azok indoklásaira is. Az Országos Területfejlesztési Koncepció pedig figyelembe vette és beépítette azokat a Veszprém megyei területpolitikai célkitűzéseket, amelyeket a megyei közgyűlés megfogalmazott és elfogadott.

Ezek a Veszprém megyei fejlesztéspolitikai célok megjelentek, ezzel megerősítésre kerültek a Nemzeti Fejlesztés 2030-ban:

- A közösségi közlekedést segítő kelet-nyugati irányú közlekedési infrastruktúra (8-as főút és vasútvonalak) hálózati fejlesztése, a városok közötti kapcsolat javítása.
- A helyi gazdaság jelenlegi teljesítő képességének, hozzáadott értékének emelése, új perspektivikus ágazatok és a „tudásalapú ipar” megerősödése.
- A megyében élők szaktudásának, képzettségi színvonalának növelése, a tudományos kutatás és fejlesztés feltételeinek, intézményeinek fejlesztése.
- Az ipari zónák rehabilitációjának folytatása, a turizmus és koncentrált ipari tevékenységek környezetterhelésének minimalizálása.
- A megye határain túlnyúló egészségügyi szolgáltatások fejlesztése.
- A megye táji-, természeti- és műemléki értékeinek megőrzése, tematikus összekapcsolása, fenntartható hasznosítása, megismertetése.
- A kasztvíz ivóvízforrás védelmének fejlesztésével a környezet minőségének javítása és a Balaton védelmének növelése.
- A balatoni turisztikai körzet, mint rekreációs térség szolgáltatás- és minőségi kínálatának a szezonaritást oldó fejlesztése, koordinálása.

- A városok térszervező szerepköreinek élénkítése, kooperálás; az aprófalvas és perifériális térségek komplex fejlesztése a népességmegtartás érdekében.
- A megyeszékhely és a városok a kultúra és az innovatív tudás központjai.

Az országos szinten megfogalmazott fejlesztési célrendszer és a megyei szinten támogatott fejlesztési irányok együttes figyelembevételével került megfogalmazásra Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának módosítása úgy, hogy az egyes fejlesztési célterületek meghatározásánál és lehatárolásánál figyelembe vételre kerültek a megyén belüli térségek speciális adottságai, eltérő fejlesztési potenciáljai.

A megyei területfejlesztési koncepció feladatának tekintette, hogy a további területi tervezés (*a várostérségek tervezése*) felé közvetítse az országos szinten megfogalmazott, a célok elérését szolgáló eszközöket és megoldásokat. Ennek érdekében a megyei koncepció szövegszerűen is beemeli (*beidéli*) a „Nemzeti Fejlesztés 2030” dokumentum legfontosabb, a továbbtervezés - a stratégiai és operatív program készítése - során is figyelembe veendő, irányt mutató szakmai megfogalmazásait. A megyei területfejlesztési tervezés a következő (2021-2027-es) fejlesztési ciklus forrásfelhasználását is orientálja.

A megyei területfejlesztési koncepció módosítás szakaszai

A megyei területfejlesztési koncepció módosítás - *a tartalmi követelményeknek megfelelően* - két szakaszból, a helyzetértékelés aktualizálásából és a koncepció módosításából állt:

A helyzetértékelés tárgya volt:

- a megye társadalmi, gazdasági, stb. viszonyainak felmérése,
- a megye területén zajló folyamatok vizsgálata,
- a beavatkozást igénylő területek (földrajzi és tematikai értelemben egyaránt) azonosítása.

A helyzetértékelés célja volt, hogy alapját és kiindulási pontját képezze a megyei területfejlesztési koncepciónak, majd pedig a megyei területfejlesztési stratégia és program kidolgozásának.

A megyei dokumentumok elkészítése során figyelemmel kellett lenni az EU-nak a 2021-2027-es programozási időszakra vonatkozó célkitűzéseire. A helyzetértékelésnek alapvetően két fókuszot kellett szolgálnia. Egyrészt, hogy a tematikus célkitűzések figyelembe vételével kellő alapot adjanak koncepciót követő programok kidolgozására. Másrészt, hogy beazonosíthatók legyenek olyan területek, helyszínek ahol komplex, több alapról finanszírozható programok megvalósíthatók.

A helyzetértékelés figyelembe vette a korábban készített koncepcionális-stratégiai elemzésekben leírtakat. Adatbázisa statisztikai alapú, idősoros elemzést tett lehetővé. A helyzetértékelésben bemutatásra került a 2014-2020 közötti időszakban felhasznált EU-s

források területi megoszlása is, a dokumentum erre vonatkozóan szakmailag megalapozott elemzést tartalmaz.

A koncepció része: Veszprém megye jövőképek megfogalmazása, valamint a jövőkép elérésének szolgálatába állított koncepcionális területfejlesztési és ágazati célkitűzések rendszere a „Nemzeti Fejlesztés 2030” tervezési dokumentumban megfogalmazott országos fejlesztési célrendszer figyelembevételével.

2.3. Társadalmasítás, együttműködés és partnerség Veszprém megye területfejlesztési koncepciója és területfejlesztési programja elkészítése során

PARTNERSÉGI TERV

1. Bevonandó célcsoportok meghatározása:

- Veszprém Megyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium, melynek tagjai a Veszprém Megyei Önkormányzat mellett a Veszprém Megyei Kormányhivatal, a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Balaton Fejlesztési Tanács, a Pannon Egyetem, a Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara valamint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Veszprém Megyei Szervezete
- Veszprém megye települési önkormányzatai
- szomszédos megyei önkormányzatok
- a gazdasági szektor megyei szereplői – *a Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamarán keresztül* -
- az agrárium megyei szereplői - *a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Veszprém Megyei Szervezetén keresztül* -
- történelmi egyházak,
- civil szervezetek (megszólítása az őket tömörítő szövetségen keresztül),
- turisztikai desztinációk,
- vidékfejlesztési akciócsoportok,
- Szakképzési Centrumok,
- Tankerületi Központok,
- Veszprém megye lakossága

2. Az egyes tervezési elemekhez és fázisokhoz kapcsolódó bevonás tervezett eszközei és részvételi formái

A koronavírus járvány következtében előállt veszélyhelyzet felülírta a személyes találkozások is feltételező társadalmi párbeszédet, és a partnerség kialakításával összefüggő feladatokat az online térbe terelte.

- A személyes jelenlétet igénylő megbeszéléseket/ fórumokat interneten lebonyolított (online) megbeszélések helyettesítik. Ilyen módon történnek a készülő területfejlesztési dokumentumok előzetes egyeztetései is.
- Veszprém Megye számára kiemelt fontosságú járási egyeztetések is az online térben történnek.
- Veszprém Megyei Önkormányzat a honlapján (www.veszpremmegye.hu) folyamatos tájékoztatást ad a tervezés aktuális állásáról, biztosítva a megye egészében a folyamatos tájékoztatás és a hozzászólás, véleményezés lehetőségét.
- A Veszprém Megyei Önkormányzat Elnöke sajtó útján – a Veszprém megyei napilapban-tájékoztatást ad a tervezés folyamatáról.

3. A bevonás céljai

3.1. A területfejlesztésben szükséges partnerség megalapozására Veszprém megyében - az országban az elsők között – már 2012. május 31-én megalakult a Veszprém Megyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium (a továbbiakban: megyei területfejlesztési szakmai kollégium).

A partnerségben és az együttműködésben részt vevő felek - azon szándéktól vezérelve, hogy közös tevékenységgel és erőfeszítéssel Veszprém megye kiegyensúlyozott, összehangolt területi fejlődését biztosítsák, továbbá a 2012-2020 közötti sikeres együttműködés tapasztalataira figyelemmel – a terület- és vidékfejlesztési feladataik hatékonyabb ellátása érdekében a 2021-2027-es uniós tervezési ciklusra megújítják a megyei területfejlesztési szakmai kollégiumot. Állandó tagjai: Veszprém Megyei Önkormányzat, illetve a Veszprém Megyei Kormányhivatal, Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Pannon Egyetem, a Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Veszprém Megyei Szervezete, valamint a Balaton Fejlesztési Tanács

A Szakmai Kollégium keretében megvalósuló partnerség és együttműködés kiemelt célja a 2021-2027-es uniós tervezési ciklusban Veszprém megye területi fejlesztésének elősegítése:

- a megye különböző adottságú térségeiben a társadalom és a gazdaság megújulását elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító fejlesztéspolitika kidolgozása, összehangolása és érvényesítése;
- a térségi és helyi közösségek területfejlesztési és területrendezési kezdeményezéseinek elősegítése, összehangolása a megyei célokkal;
- az elmaradott térségek felzárkóztatásának elősegítése;
- a gazdaság szerkezeti megújulásának elősegítése az egyes ipari és mezőgazdasági jellegű térségekben;
- a kutatás-fejlesztés, az innováció elősegítése a megfelelő termelési és szellemi háttérrel rendelkező központokban, és az innovációk térségi terjedésének elősegítése;
- a kiemelt térségek sajátos fejlődésének elősegítése;
- a megyei és térségi identitástudat megtartása és erősítése.

Az együttműködés kiemelt területei:

Az együttműködésben részt vevő felek a 2021-2027-es uniós tervezési ciklus időszakára közös, összehangolt tevékenységet folytatnak, együttműködnek a térség fejlesztésének tervezésében, a programok kialakításában.

Az együttműködésben részt vevő felek

- a megye területére készülő területi tervek: területfejlesztési koncepció és fejlesztési program előkészítésében, kidolgozásában és megvalósításában együttműködnek.
- a közös érintettségű, térségi hatású és kiterjedésű tervek készítésében, projektek kidolgozásában érdekeltységüknek és érintettségüknek megfelelően kölcsönösen közreműködnek, részt vesznek, információkat szolgáltatnak.
- az ágazati terveket, programokat egymással ismertetik, a projektek megvalósítását lehetőségeikkel összhangban esetenként közösen szervezik, ez irányú eszközeiket, forrásaikat egyeztetik, a szükséges pénzügyi források elérése érdekében közös tevékenységet folytatnak, amennyiben ezt a vonatkozó eljárásrendek lehetővé teszik.
- feladataik összehangolása, megvalósításának segítése feladatkörén belüli konkrét tevékenységek részleteit illetően a felek minden esetre vonatkozóan egyedi, külön megállapodást kötnek.
- az együttműködést kölcsönös információ szolgáltatással segítik, a szakmai vizsgálatok, elemzések dokumentumait, a készített koncepciókat, programokat, projekteket igény és lehetőség szerint egymásnak rendelkezésre bocsátják, az ezekhez kapcsolódó felméréseket, elemzéseket, statisztikákat egymással megismertetik.

3.2. Első körben a megyei közgyűlés elnöke levélben kéri közreműködésre és együttműködésre:

- a megyei területfejlesztési szakmai kollégium tagjait a tervezéssel összefüggésben rendelkezésükre álló adatok szolgáltatása céljából,
- a megye valamennyi önkormányzatának polgármesterét a járási oldalak aktualizálása okán,
- a szomszéd megyék közgyűlési elnökeit a közös gondolkodást igénylő tématerületek azonosításában,
- valamint a területfejlesztési dokumentumok megújítása egyeztetésében és véleményezésében – *a jogszabályokban rögzített módon* - közreműködő szervezetek vezetőit a környezeti értékelés tematikájának véleményezésére.

A kezdeményezés eredményeként

- A területfejlesztési szakmai kollégium tagjai információkkal segítik a tervezést
- A megye polgármesterei közreműködnek a területfejlesztési koncepció részét képező járási összefoglalók aktualizálásában, mely nem csak a „komplex programmal fejlesztendő járások”-ra, hanem a megye valamennyi járására elkészült. Ezek az összefoglalók a megújított koncepció egyeztetésre bocsájtott tervezetének részét fogják képezni.

- A szomszédos megyék közgyűlési elnökei – a felkérésre válaszolva – összefoglalják a Veszprém megyével közös fejlesztéseik tématerületeit, konkrét projektjeit. A javaslatok beépülnek a Veszprém megyei területfejlesztési dokumentumok tervezeteibe.
- A Balaton Kiemelt Térség Hosszútávú Fejlesztési Konceptióját (2014-2030) a Balaton Fejlesztési Tanács munkaszervezte aktualizálta. A társadalmi egyeztetést követően a Konceptió aktualizált verzióját a Balaton Fejlesztési Tanács 2020. május 15-i ülésén fogadta el, amely figyelembe vételre kerül a megyei területfejlesztési dokumentumok készítése során. Az aktualizált Konceptió alapján jelenleg folyamatban van a 2021-2027 évre szóló Stratégiai Program és Operatív Program elkészítése.

3.3. A partnerség keretében kerül lebonyolításra 2020. október közepe és november közepe között a projektötletek összegyűjtése:

- a megye települési önkormányzatai célzott megkeresésével az önkormányzatok tervezett fejlesztéseiről (2020. november 6-i visszaküldési határidővel),
- valamint gazdasági- társadalmi, egyházi, oktatási és civil szereplői körében szervezeti szintű és nyilvános felületen történő megkereséssel az önkormányzatokon kívüli fejlesztési elképzelésekről (2020. november 20-i visszaküldési határidővel).

A projektgyűjtés és a feldolgozás elősegítésére egységes projekt adatlapok kerültek kidolgozásra. A beérkezett adatlapok a stratégiai és az operatív program megalapozására előre meghatározott szempontok figyelembevételével feldolgozásra kerülnek. A projektgyűjtés eredményei beépülnek a stratégiai és az operatív programokba.

3.4. A területfejlesztési dokumentumok (területfejlesztési koncepció módosítása és területfejlesztési program, valamint az alátámasztó dokumentumok és környezeti értékelés) – a tervezésre és elfogadásra rendelkezésre álló szűkös határidő okán - összevont partneri véleményezése során

- a honlapon történő megjelenés és bárki számára biztosított véleményezés célja, hogy a megye lakossága, gazdasági, mezőgazdasági szereplői, egyházi, civil és társadalmi szervezetei a készülő dokumentumokkal kapcsolatban javaslatot fogalmazzanak meg, véleményt mondjanak.
- az online térben megrendezésre kerülő fórumok célja, hogy az önkormányzatokkal párbeszéd alakuljon ki a kidolgozó megyei önkormányzattal. E fórumok során az önkormányzatoknak lehetősége lesz a helyi gazdaság és társadalom véleményének a becsatornázására is.
- jogszabályban rögzített véleményezésben részt vevők köre az ágazati, az önkormányzati, és a térségi érdekek megismerését szolgálja

PARTNERSÉG TELJESÜLÉSE

Veszprém Megyei Területfejlesztési Koncepció módosítása előkészítése során

- 1./ Veszprém megyei települési önkormányzatok bevonása
 - a hatályos koncepció járási oldalainak aktualizálását célzó megkeresés
2020.09.10. (visszaküldési határidő: 2020.09.30., 13 önkormányzat küldte meg válaszáat)

Veszprém Megyei Területfejlesztési Koncepció módosítása és Veszprém Megyei Területfejlesztési program megalkotása során együttesen (tekintettel a rendkívül szűk határidőre)

I. Előkészítő fázis

- 1./ Veszprém Megyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium (a továbbiakban: szakmai kollégium) bevonása
 - 1.1. szakmai kollégium tagjai felkérése adatigénylő lista alapján beazonosítható, kezelésükben lévő vagy rendelkezésükre álló adatszolgáltatásra (kiküldés:2020.09.10.)
 - 1.2. szakmai kollégium megújítása, együttműködési megállapodás aláírása
(2020.november-december)
(a veszélyhelyzet okán a személyes aláírás helyett a jóval hosszabb időigényű postai úton történő eljuttatást kellett választani)
 - 1.3. szakmai kollégium tagjainak bevonása a projektötlet gyűjtés fázisában (kiküldés: 2020.10.22.) kettős, egyrészt a tagok szakterületét érintő ágazati fejlesztések kapcsán információ átadás másrészt projektötletgyűjtés.
 - 1.3.1. Veszprém megyei Kereskedelmi és Iparkamara
 - az adatigényre megküldött válasza alapján „Legnagyobb tőkeerőségű vállalkozások a megyében (2019)” és a „Legnagyobb vállalkozások felsorolása, ezek foglalkoztatotti létszámával (2019)” adatok megküldése (kiküldés: 2020.10.22. határidő:2020.10.30.)
 - a gazdaság szereplőinek megszólításában közreműködés
(kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.20.)
 - 1.3.2. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Veszprém megyei Szervezete rajta keresztül az agrárium szereplőinek megszólítása
(kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.20.)
 - 1.3.3. Pannon Egyetem
kutatás, fejlesztés tématerületén információ kérés
(kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.10.)
 - 1.3.4. Veszprém Megyei Kormányhivatal
ágazati fejlesztési információk és projektötlet gyűjtés tervezett intézményi fejlesztésről
(kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.20.)
 - 1.3.5. Veszprém Megyei Jogú Város
érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok projektötlet gyűjtés
(kiküldés:2020.10.22. határidő 2020.11.20.)
 - 1.3.6. Balaton Fejlesztési Tanács

- a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet folyamatban lévő fejlesztési dokumentumainak megújítása során beérkezett, Veszprém megyére vonatkozó adatbázis rendelkezésre bocsátás (kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.06.)
- 2./ Veszprém megyei települési önkormányzatok
- projektötlet gyűjtés
kiküldés: 2020.10.21. emlékeztető 2020.10.29 beérkezési határidő: 2020.11.06.
- 3./ Szomszédos megyei önkormányzatok
a megyehatárokon átnyúló hatást kifejtő fejlesztések és a közös gondolkodást igénylő területek beazonosítására (kiküldés: 2020.10.30. határidő: 2020.11.10.)
5 szomszédos megye küldte meg válaszát
- 4./ A gazdasági szektor megyei szereplői – a Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamarán keresztül – projektötlet gyűjtés
(kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.20.)
- 5./ Az agrárium megyei szereplői - a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Veszprém Megyei Szervezetén keresztül – projektötlet gyűjtés
(kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.20.)
- 6./ Veszprém Megyében működő történelmi egyházak – katolikus, református és evangélikus-egyházmegyéin keresztül történő megszólítása
- projektötlet gyűjtés (kiküldés 2020.11.05. határidő 2020.11.20.)
- 4./ Civil szervezetek az őket tömörítő szolgáltató központon keresztül
- projektötlet gyűjtés (kiküldés 2020.11.05. határidő 2020.11.20.)
- 7./ Turisztikai desztinációk a megyében működő TDM szervezeteken keresztül
- projektötlet gyűjtés (kiküldés 2020.11.05. határidő 2020.11.20.)
- 8./ Vidékfejlesztési akciócsoportok
- projektötlet gyűjtés (kiküldés 2020.11.05. határidő 2020.11.20.)
- 5./ Szakképzési Centrumok
- projektötlet gyűjtés (kiküldés 2020.11.05. határidő 2020.11.20.)
- 6./ Tankerületi Központok
- projektötlet gyűjtés (kiküldés 2020.11.05. határidő 2020.11.20.)
- 10./ Veszprém Megye lakossága és ezzel együtt az előzőekben felsorolt minden szereplő:
- Veszprém Megye honlapján keresztül történő tájékoztatás a tervezési folyamat elindulásáról és kitölthető projektgyűjtő adatlap közzététele
o (közzététel: 2020.11.04. határidő: 2020.11.20.)
- a Veszprém megyei napilapon keresztül, a közgyűlés elnökének interjúja és sajtóközleménye megjelenés napja 2020.11.13.

Projektötlet gyűjtés során beérkezett adatlapok:

- önkormányzati adatlap 559 db (a 2020.11.6.-ig beérkezettek)
- önkormányzaton kívüli adatlap 166 db (a 2020.11.30-ig beérkezettek)

Az adatlapok feldolgozása megtörtént. Az adatlapok tartalmából kirajzolódnak a települések, térségek problémái, a helyi fejlesztési igényekben megfogalmazott válasz. Ugyanakkor a helyi potenciálra alapozott fejlesztési igények jó alapot biztosítanak a területfejlesztési program elkészítéséhez.

Környezeti értékelés tematikájának véleményezése a jogszabályban megjelölt államigazgatási szervek részéről

Kiküldés 2020. október 30., véleményezési határidő 2020. november 30, mely határidő elmulasztásához jogkövetkezmény társul, az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet 8.§ (3a) bekezdésben foglaltak szerint a kidolgozó a megadott határidőre beérkezett véleményeket és észrevételeket veszi figyelembe.

II. Véleményezési fázis

Az egyeztetési eljárás 2020. decemberének második felében 2020. december 16-án kezdődött meg. 2021. február 1. volt az egyeztetési eljárásban részt vevő véleményező szervezetek véleményeinek megküldési határideje.

2.4. Veszprém megye területfejlesztési tervezésének lépései, mérföldkövek

1. Helyzetfeltáró dokumentumok
2. Megyei területfejlesztési koncepció módosítása
3. Megyei területfejlesztési program
 - 3.a. megyei stratégiai program
 - 3.b. megyei operatív program
4. Környezeti értékelés
5. Társadalmi gazdasági hatásvizsgálat
6. Partnerség
7. Területi koordináció ellátása
8. Uniós forrásból támogatandó megyei projektötletek gyűjtése

A teljes tervezési folyamat lezárulta 2021. március 19. Ez az elkészült területfejlesztési koncepció és területfejlesztési koncepció Közgyűlés általi elfogadásának tervezett időpontja. Az ITP készítésének lezárása későbbre várható.

3. A célrendszer bemutatása: a jövőkép, az átfogó cél és a fejlesztési elvek alapján a specifikus, horizontális és területi célok meghatározása, viszonyrendszerének bemutatása

Veszprém megye középtávú - a 2021-2027 közötti fejlesztési időszakra szóló - területfejlesztési programjának célja és feladata a „Veszprém megye területfejlesztési koncepciója” részét képező nagytávú jövőkép elérését szolgáló középtávú programok megfogalmazása a hosszú távú területfejlesztési koncepcióban elfogadott fejlesztési célrendszer és a megye térségei és városai fejlesztési prioritásai együttes figyelembevételével.

3.1. Jövőkép

Veszprém megye – területfejlesztési koncepcióban meghatározott - jövőképe: Vonzó, élhető és versenyképes térség.

A jövőképben megfogalmazottak elérése érdekében Veszprém megye és térségei fejlesztésében a területfejlesztési koncepció szerint kiemelten kezelendő:

- a versenyképesség növelése,
- a térség gazdaságának az itt élők megélhetését segítő fejlesztése,
- a megye lakossága életminősége javítása, „jól léte” biztosítása,
- valamint a megye térszerkezetének tudatos alakítása

„A Dunántúl szívében fekvő, ezerarcú természeti környezettel rendelkező, tradícióit gondoskodva őrző Veszprém megye egészséges társadalmának alkotó munkaerejével, tudásával, innovációra való nyitottságával, feltörekvő gazdaságával vonzó, élhető és versenyképes térség. Olyan terület, ahol jó és biztonságos az élet, kulturált a társadalom, megvalósul a kiemelkedő táji-, természeti és az emberi erőforrások fenntartható használata. Javul a környezet minősége, a helyi társadalom rétegei széleskörű együttműködésének is köszönhetően erősödik a közösség megtartó ereje és az indokolatlan térbeli és társadalmi egyenlőtlenségek mérséklődnek..”

A megye jövőképe olyan távlatot rajzol fel, amelyben - a Nemzeti Fejlesztés 2030-ban kitűzött országos szintű stratégiai célkitűzéseinek megvalósulásától is függő ütemben és mértékben - **Veszprém megyében:**

- a helyi erőforrások széleskörű hasznosításával erősödik a gazdaság úgy az ipari ágazatok, mint a mezőgazdaság, illetve a szolgáltatások vonatkozásában,
- erősödik a gazdaság térségi beágyazottsága, nő a versenyképessége,
- javulnak a lakosság életkörülményei,
- a gazdaság minden versenyképes szektorában javulnak a fejlődési lehetőségek,
- nő a foglalkoztatás, az aktív korú lakosság minden rétege és a tenni kívánók számára esély lesz a munkavállalásra, illetve a megélhetést biztosító önfoglalkoztatásra,
- a XXI. századi innovatív, tudás alapú gazdasági ágak, szolgáltatások és intézmények megyei jelenléte megerősödik;

- a helyi szereplők együttműködése révén **a megtermelt jövedelmek lehető legnagyobb része a megyén belül marad**, a térség gazdasági szereplőit és polgárait gazdagítja;
- **fejlődnek a települések, javul a környezet állapota és a lakosság életminősége**,
- **nő a megye népességmegtartó és népességvonzó képessége**, amelynek eredményeként csökkennek a megyén belül jelentős területi társadalmi-gazdasági különbségek, a multikulturális és érdektagolt helyi társadalom konfliktusai jól kezeltek.
- **javulnak a gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételei** úgy a K-Ny irányú közúti és vasúti (a kiépítés alatt lévő M8 folytatása Veszprém megyén át az országhatárig, a 29. sz. vasútvonal villamosítása, a 20. sz. vasútvonal fejlesztése), mint az É-D-i irányú közúti és vasúti (Veszprém – Győr, Pápa – Győr) kapcsolatok vonatkozásában,
- a **belső közlekedési hálózat javításával** valamint a közösségi közlekedés feltételei javításával javul a munkahelyek és az ellátást biztosító központok elérhetősége,
- az **információs társadalom legújabb vívmányai** elterjedtek, és alkalmazásuk megjelenik a gazdasági és társadalmi életben,
- megvalósulnak **klímavédelmet és az energiahatékonyságot** és a károsanyagkibocsátás csökkentését szolgáló fejlesztések, nő a megújuló energia (különösen a napenergia) hasznosításának és felhasználásának súlya és aránya úgy a megye gazdaságában, mint településeiben és a háztartásokban,
- a megye felkészül a **klímaváltozás hatásaihoz** való folyamatos alkalmazkodásra,
- a **Székesfehérvár – Várpalota - Veszprém – Ajka gazdasági és innovációs tengely** a térségi gazdaságfejlesztés és a tudásipar meghatározó célterületévé válik, megvalósul az **M8 kiépítése** Ausztria határáig, a Székesfehérvár-Várpalota-Veszprém-Boba vasútvonal korszerűsítése ezt a gazdasági térséget intermodális központokon keresztül bekapcsolja a budapesti agglomeráció elővárosi és a nemzetközi hálózatok rendszerébe, bővül a gazdasági együttműködés Ajka és Várpalota vonatkozásában, valamint Pápa és Győr gazdasági együttműködése,
- A kiépülő M8 jelentős mértékben felfűzi az országos sugaras gyorsforgalmi úthálózat elemeit és így **tehermentesíti** a fővárost, Székesfehérvárt és **Veszprémet** is.
- erősödik a táji-, természeti erőforrások fenntartható használata és az agrárium megyei adottságaira és a termelési hagyományokra, valamint a bővülő értékesítési lehetőségekre alapozva **nő a helyben termelt és felhasznált egészséges élelmiszer mennyisége és aránya**, kiépülnek a **rövid ellátási láncok (REL)**, amely a magyar gazdaságban, agráriumban és élelmiszerbiztonságban hálózatszerű, támogatott, és a foglalkoztatásban jelentős szerepet vállaló, a világvárvány idején biztonságosabb termelési-piaci rendszert ad,
- kialakulnak a térségi sajátosságokat figyelembe vevő tájgazdálkodás feltételei, a táji, természeti adottságokra és kultúrtörténeti hagyományokra épülve, a helyi környezeti feltételekhez igazodva **javul a vidéki térségek értékteremtő képessége**, szerepe az e térségekben való megélhetésben, a vidék népesség- és képességmegtartásában,
- kiteljesedik és gazdasági részesedését növeli a térségi sajátosságokkal bíró **szőlőtermesztés és borászat**, a helyi karaktert adó egyedi termékek termesztése és feldolgozása,
- a megyében egyre nagyobb teret nyer az energia-, anyag- és környezetkímélő gazdálkodás, a **körforgásos gazdaság** kialakítása,
- a **települések megőrzik és gazdagítják természeti- és épített értékeiket**, ápolják helyi hagyományait, amelyek így a fejlesztés erőforrásaivá válnak,
- javul a megye térszerkezete, azon belül javul az egyes települések szerkezete is, a társadalmilag indokolt és a gazdasági fejlődéssel összehangolt ütemben folytatódik a **városközpontok funkcióbővítő és értékőrző megújítása** és megkezdődik a vidéki

településeken a **helyi értéket és karaktert hordozó településközpontok és településrészek revitalizálása,**

- bővülnek a zöldfelületek, egyaránt növekszik azok használati értéke és biológiai aktivitása, fokozatosan kialakulnak a **települések zöldfelületi rendszerei** (hálózatai),
- **tovább nő a megye erdősültsége,** javul az erdők állapota és ez egyaránt **hozzájárul a térségi gazdaság erősödéséhez,** az ökológiai-, a turisztikai- és rekreációs potenciál növekedéséhez,
- a Dunántúli-középhegység **karsztvíz készletével való gazdálkodás** meghatározó jelentőségűvé válik,
- **tovább bővül a nemzetközi és a belföldi idegenforgalom,** javulnak a vendégül látás feltételei, a Balaton-felvidék eredményesebben használja ki a kiemelkedő turisztikai potenciáljában rejlő lehetőségeket, kialakul a Balaton-felvidék és a Bakony turisztikai és fejlesztési együttműködése,
- **Veszprém MJV integrálódik a Balaton Kiemelt üdülőkörzetbe,** Európa 2023-as Kulturális Fővárosaként **idegenforgalmát tovább erősíti,**
- a Bakonyalja térségében bővülnek a **falusi vendéglátás,** a rekreáció lehetőségei, javulnak annak feltételei, térségi együttműködései,
- biztosítottak és elérhetők az alap-, a közép-, valamint a felsőfokú minőségi oktatás és a képzés, valamint a munkaerő-piaci igények változásához való alkalmazkodást biztosító **élethosszig való tanulás feltételei,** a különleges helyzetekben a **digitális oktatás és képzés** feltételeit rendelkezésre állnak,
- kialakul a **lakosság sokoldalú ellátásának hatékony rendszere,** biztosított az intézményhálózat elérhetősége,
- **Veszprém erősödik, mint a felsőfokú képzés és a térségi gazdasággal együttműködő innováció regionális központja** a Székesfehérvárral és a hazai pólusvárosokkal, valamint a Közép-Kelet Európai Országok gazdasági központjaival való együttműködésben,
- tovább nő a születéskor várható élettartam, a megye településein biztosítottak az **egészséges élet megőrzésének, illetve a gyógyulás feltételei, a pandémia okozta szociális és egészségügyi, megelőzési rendszerek,**
- megőrződnek a **gazdag hagyományok és tradíciók,** nő a kultúra szerepe a térségi és a helyi identitás erősödésében, nő a kultúra szerepe a térség és a települések fejlődésében (fejlesztésében).

Veszprém megye jövőképe egy dinamikusan megújuló harmóniát tükröz, annak megteremtését vetíti előre. Harmóniát, amelyet ez a táj - a Balaton part, a Balaton-felvidék, a Bakonyalja, a Bakony, a Somló – is tükröz, harmóniát a rendelkezésre álló sokszínű lehetőségek és azok kihasználása között, harmóniát az itt élő emberek képességei, elvárásai és a térség és települései fejlődése között, harmóniát települési környezetben és harmóniát a társadalomban.

A megyei területfejlesztési koncepció célja tehát ennek a harmóniának a megteremtése, a jövőképben felvázolt olyan vonzó, élhető és versenyképes térség kialakítása, amely az itt élők, és az ide látogatók szélesen értelmezett „jól lét”-ének is feltétele. A megyei területfejlesztési stratégiai program a jövőkép elérését előmozdító hosszú távú átfogó célokhoz kapcsolódó prioritásokat és a középtávú, 2021-27 közötti időszakra szóló programokat határozza meg.

3.2. A területfejlesztési koncepcióban rögzített átfogó célok

Átfogó cél 1. A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés

Az átfogó célként megjelölt életminőség emeléséhez nélkülözhetetlen a gazdasági alapok megerősítése, a megye gazdaságának fejlesztése (a különböző térségi potenciálok és sajátosságok figyelembevételével), a gazdasági növekedés támogatása, versenyképes, innovatív, a kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés, a megye és települései fejlesztésének gazdasági alapjainak megteremtése, a foglalkoztatás és a jövedelmek bővítésével a lakosság megélhetésének javítása, közvetve a megye térségei és települései népességmegtartó és népességvonzó képességének erősítése.

Átfogó cél 2. A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával, a helyi társadalmak fejlesztése

Veszprém megye területfejlesztése csak akkor lehet eredményes és sikeres, ha az hozzájárul a megye településein élők életminősége javulásával, „jól létének” biztosításával. Az életminőség javításának célkitűzése ezért átfogja a koncepció egészét, az egészséges társadalom megteremtésétől a megélhetés feltételeinek javítását szolgáló gazdaságfejlesztésen, a szolgáltatások elérhetőségének javításán át a települési terek környezetminőségének javításáig

Átfogó cél 3. A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése

Veszprém megye fejlesztésének fontos feltétele az összehangoltan, harmonikusan és fenntarthatóan működő, a meglévő térszerkezet rendszerét építő módon hasznosító és a környező makroregionális kapcsolatokban aktívan részt vevő gazdasági, társadalmi és területi térszerkezet megteremtése, amelyben együttműködő, értékeket teremtő és védő partnerként vehet részt a megye minden térsége és települése. Ennek megteremtése átfogó fejlesztéspolitikai célkitűzés.

Az átfogó megyei célok átgondolt és célirányos fejlesztéssel, összehangolt beavatkozásokkal és széleskörű társadalmi együttműködéssel érhetők el. Veszprém megye fejlesztésének stratégiai célkitűzései az átfogó célok szolgálatában elsősorban azokra a területekre koncentrálnak, amelyek befolyásolására megyei szinten is van lehetőség. A megyei területfejlesztési koncepció célrendszere kapcsolódik a nemzeti fejlesztési dokumentumokban foglalt azon törekvésekhez is, amelyek a kis- és közepes vállalkozások fejlesztésével; a foglalkoztatás növelésével; az energiatfüggetlenség megteremtésével, a népesedési fordulat elősegítésével, valamint a települések közötti integráció erősítésével kiemelten foglalkoznak.

Veszprém megye ugyanakkor elkötelezett a természeti erőforrásainak és értékeinek védelmével, területének, gazdaságának és társadalmának érdekeivel egybeeső országos célok szolgálatában. A megye számít arra, hogy a „Nemzeti Fejlesztés 2030” dokumentumban megfogalmazott – az ország egésze átalakítására irányuló - változások megvalósulnak és

eredményesek lesznek. Ezzel kedvezőbbé válik az a gazdasági-, a társadalmi- és a szabályozási környezet, amelyben a megye fejlődése megvalósulhat. A megye arra is számít, hogy az érdekeltségi rendszer országos szintű megváltoztatása a megyei célok teljesülését is elősegíti majd.

3.3. Veszprém megye fejlesztésének stratégiai céljai 2030-ig

Átfogó cél 1. „A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés” elérését szolgáló stratégiai célok:

1.1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés és a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztése a foglalkoztatás bővítésével a versenyképes, innovatív és zöld gazdaság fejlesztésével

1.2. A Balaton térségére és az innovációs tengelyekre specializált gazdaságfejlesztés a térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználásával

1.3. Vidéki térségek értékalapú megújítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása, e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása

Átfogó cél 2. „A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával, a helyi társadalmak fejlesztése” elérését szolgáló stratégiai célok:

2.1. Egészséges társadalom megteremtése, az egészség megőrzése, a járványok terjedésének és a betegségeknek a megelőzése, a gyógyulás feltételeinek javítása

2.2. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az élethosszig való tanulás feltételeinek biztosítása, az intelligens települések kialakítása a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával

2.3. Az élet- és lakókörülmények fejlesztése a települések élhetőségének javításával, közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása

Átfogó cél 3. „A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése” elérését szolgáló stratégiai célok:

3.1. A gazdaság versenyképessége erősítését szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása, a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének javítása, a mobilitás fejlesztése

3.2. A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld és intelligens települések, a környezet, a zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése

4. A prioritások azonosítása

A helyzetértékelés eredményei és a megyei területfejlesztési célok alapján kirajzolódó fejlesztési irányokra figyelemmel kerültek meghatározásra a stratégia fejlesztési prioritásai. A területfejlesztési stratégia öt prioritást határoz meg, amelyek az alábbiak:

1. Prioritás:

A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése

2. Prioritás:

A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés

3. Prioritás:

Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei

4. Prioritás:

A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás

5. Prioritás:

A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadataptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése

5. A célok és a prioritások közötti kapcsolatok azonosítása

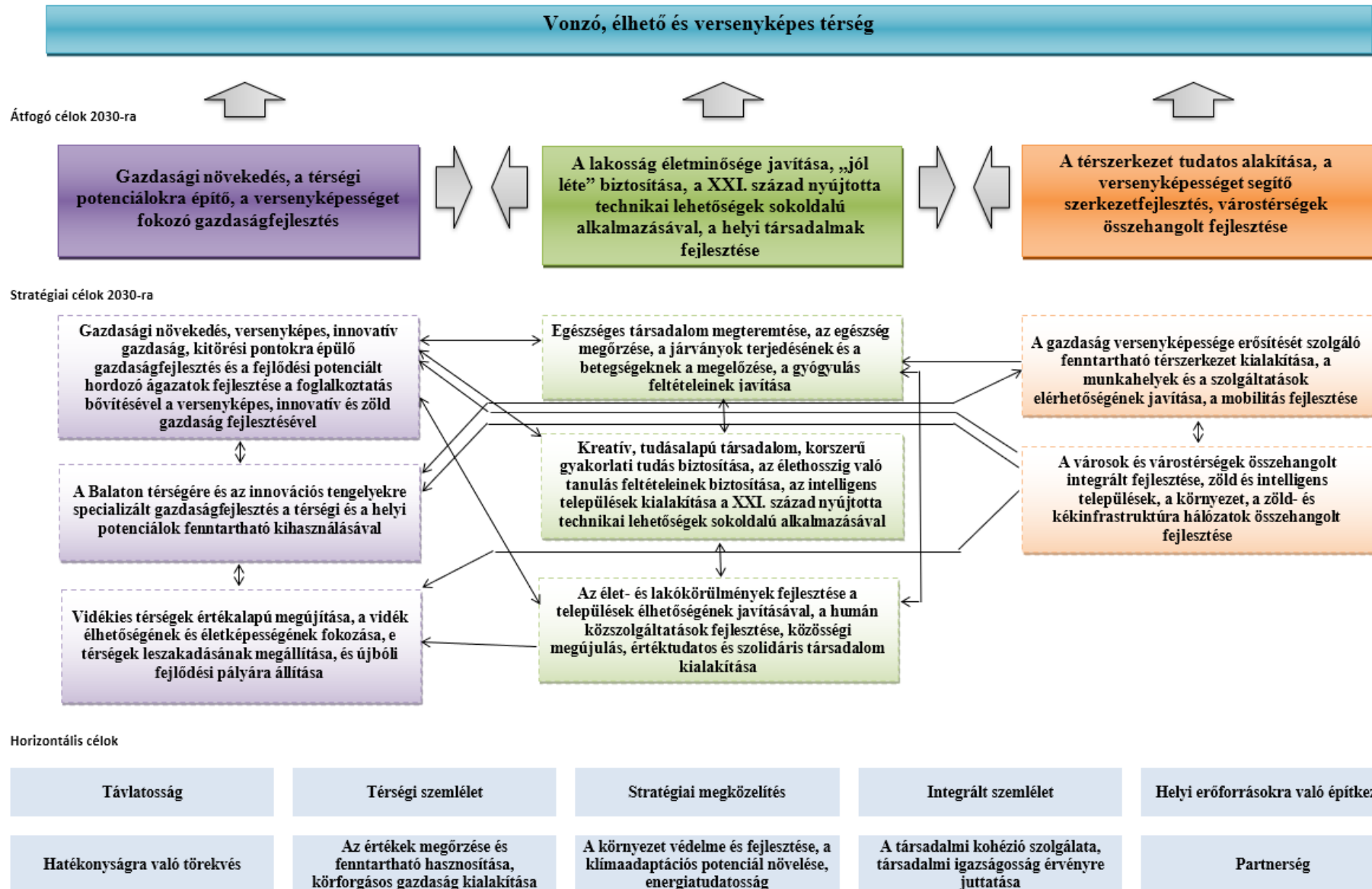
Veszprém megye jövőképe az elfogadott területfejlesztési koncepcióban megfogalmazottak szerint:

VESZPRÉM MEGYE VONZÓ, ÉLHETŐ ÉS VERSENYKÉPES TÉRSÉG

A Dunántúl szívében fekvő, ezerarcú természeti környezettel rendelkező, tradícióit gondoskodva őrző Veszprém megye egészséges társadalmának alkotó munkaerejével, tudásával, innovációra való nyitottságával, feltörekvő gazdaságával vonzó, élhető és versenyképes térség. Olyan terület, ahol jó és biztonságos az élet, kulturált a társadalom, megvalósul a kiemelkedő táji-, természeti és az emberi erőforrások fenntartható használata. Javul a környezet minősége, a helyi társadalom rétegei széleskörű együttműködésének is köszönhetően erősödik a közösség megtartó ereje és az indokolatlan térbeli és társadalmi egyenlőtlenségek mérséklődnek.

A területfejlesztési program prioritásai a megyei területfejlesztési koncepció céljaihoz illeszkednek. Az elfogadott koncepció átfogó és stratégiai céljai a 2030-ig terjedő időszakra szólnak, ami közel azonos a területfejlesztési program 2027-ig terjedő időtávjával. Emiatt **a területfejlesztési stratégia célrendszere megegyezik a területfejlesztési koncepció célrendszerével.** A célrendszert a következő ábra szemlélteti.

A jövőkép fő elemei 2030

Veszprém megye területfejlesztési programja a koncepcióban meghatározott átfogó és stratégiai célok figyelembevételével, azok megvalósulása szolgálatában, továbbá az uniós szakpolitikai célkitűzések, a Partnerségi Megállapodás és az országos programok jelenleg ismert változataira is figyelemmel **öt prioritást határoz meg**. Ezek Veszprém megye leginkább fejlesztendő kulcsterületeire, illetve leginkább problematikus területeire fókuszálnak.

A területfejlesztési stratégiai program intézkedéseket, beavatkozási területeket rendel a prioritásokhoz. Ezek jelölik ki azokat a kérdésköröket, amelyek a megye fejlesztési stratégiáját meghatározzák.

5.1. A prioritások kapcsolódása a koncepcionális célokhoz, az Uniós szakpolitikai célokhoz és az operatív programokhoz

1. Prioritás:

A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése

A prioritás beavatkozásai közvetlenül az alábbi, a területfejlesztési koncepcióban rögzített átfogó illetve stratégiai célok elérését szolgálják:

Átfogó cél 1. A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés

Stratégiai célok:

- 1.1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés és a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztése a foglalkoztatás bővítésével a versenyképes, innovatív és zöld gazdaság fejlesztésével
- 1.2. A Balaton térségére és az innovációs tengelyekre specializált gazdaságfejlesztés a térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználásával

Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:

- *Intelligens Európa*
- *Szociális Európa*

Kapcsolódás a Partnerségi Megállapodás stratégiai céljaihoz:

1. Kárpát-medencei régió nemzetközi versenyképességének növelése

6. Csúcstechnológiájú, innovatív, magas hozzáadott értéket előállító Magyarország, a magyar termelési kultúra XXI. századi újjászületése

Kapcsolódás az Operatív Programokhoz:

- *Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)*
- *Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)*

- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)

2. Prioritás:

A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés

A prioritás beavatkozásai közvetlenül az alábbi, a területfejlesztési koncepcióban rögzített átfogó illetve stratégiai célok elérését szolgálják:

Átfogó cél 1. A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés

Stratégiai cél:

- 1.3. Vidéki térségek értékalapú megújítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása, e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása
- 3.2. A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld és intelligens települések, a környezet, a zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése

Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:

- A polgárokhoz közelebb álló Európa

Kapcsolódás a Partnerségi Megállapodás stratégiai céljaihoz:

4. Vonzó vidéki életmód

Kapcsolódás az Operatív Programokhoz:

- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)

3. Prioritás:

Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei

A prioritás beavatkozásai közvetlenül az alábbi, a területfejlesztési koncepcióban rögzített átfogó illetve stratégiai célok elérését szolgálják:

Átfogó cél 2. A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával, a helyi társadalmak fejlesztése

Stratégiai célok:

- 2.1. Egészséges társadalom megteremtése, az egészség megőrzése, a járványok terjedésének és a betegségeknek a megelőzése, a gyógyulás feltételeinek javítása
- 2.2. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az élethosszig való tanulás feltételeinek biztosítása, az intelligens települések kialakítása a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával

- 2.3. Az élet- és lakóköörülmények fejlesztése a települések élhetőségének javításával, közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása

Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:

- Szociális Európa

Kapcsolódás a Partnerségi Megállapodás stratégiai céljaihoz:

3. Gyarapodó, egészséges és a munkaerőpiacon versenyképes népesség

Kapcsolódás az Operatív Programokhoz:

- Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz)

4. Prioritás:

A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás

A prioritás beavatkozásai közvetlenül az alábbi, a területfejlesztési koncepcióban rögzített átfogó illetve stratégiai célok elérését szolgálják:

Átfogó cél 3. A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése

Stratégiai cél:

- 3.1. A gazdaság versenyképessége erősítését szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása, a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének javítása, a mobilitás fejlesztése

Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:

- Jobban összekapcsolt Európa

Kapcsolódás a Partnerségi Megállapodás stratégiai céljaihoz:

2. Gyors és kényelmes közlekedés, elérhetőség javítása az országban és a Kárpát-medencében

Kapcsolódás az Operatív Programokhoz:

- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz)

5. Prioritás:

A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadaptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése

A prioritás beavatkozásai közvetlenül az alábbi, a területfejlesztési koncepcióban rögzített átfogó illetve stratégiai célok elérését szolgálják:

Átfogó cél 3. A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése

Stratégiai cél:

- 3.2. A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld és intelligens települések, a környezet, a zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése

Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:

- Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa

Kapcsolódás a Partnerségi Megállapodás stratégiai céljaihoz:

5. Energiafüggetlen Magyarország, tiszta és biztonságos környezet

Kapcsolódás az Operatív Programokhoz:

- Környezeti és Energhatékonsági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)

5.2. A prioritások kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez

A területfejlesztési koncepció a megye hosszú távú fejlesztési céljait jelöli ki. A megyei területfejlesztési program stratégia középtávra készült. A rövidebb időtávra tekintettel a stratégia prioritásai súlyozással kerültek meghatározásra, aszerint, hogy a 7 éves időtávban mely - a koncepció hosszú távú céljainak elérését segítő - prioritások megvalósíthatók. Az időtávok további pontosítása a megyei operatív programban történik meg. Cél továbbá, hogy ágazati fókusz szerint is működjenek a prioritások a horizontális célok érvényesülése mellett.

Az öt prioritás és a stratégiai célok kapcsolata

Átfogó célok	Stratégiai célok	A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése	A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés	Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei	A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás	A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadataptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése
A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés	1.1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés és a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztése a foglalkoztatás bővítésével a versenyképes, innovatív és zöld gazdaság fejlesztésével	✓				
	1.2. A Balaton térségére és az innovációs tengelyekre specializált gazdaságfejlesztés a térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználásával	✓				

	1.3. Vidéki térségek értékalapú megújítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása, e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása		✓			
A lakosság életminősége javítása, „jóli léte” biztosítása, a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával, a helyi társadalmak fejlesztése	2.1. Egészséges társadalom megteremtése, az egészség megőrzése, a járványok terjedésének és a betegségeknek a megelőzése, a gyógyulás feltételeinek javítása			✓		
	2.2. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az élethosszig való tanulás feltételeinek biztosítása, az intelligens települések kialakítása a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával			✓		
	2.3. Az élet- és lakókörülmények fejlesztése a települések élhetőségének javításával, közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása			✓		
A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképesség	3.1. A gazdaság versenyképessége erősítését szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása, a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének javítása, a mobilitás fejlesztése				✓	

	3.2. A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld és intelligens települések, a környezet, a zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése		✓			✓
--	---	--	---	--	--	---

5.3. A stratégiai program horizontális céljai

- Hatékonyságra törekvés a fejlesztések megvalósítása során
- Innováció erősítése, innovatív megoldásokra való törekvés
- Helyi erőforrásokra való építkezés
- Összehangolt és integrált beavatkozások a települések fejlesztése során
- Területi különbségek csökkentése, területi harmónia
- Társadalmi kohézió, identitás erősítése
- Munkához jutás feltételeinek javítása, foglalkoztatás növelése
- Az értékek megőrzése és fenntartható hasznosítása
- A környezet védelme és fejlesztése
- Energiatudatosság és energiahatékonyság, klímavédelem és klímaadaptáció, fenntartható fejlesztés

5.4. Külső koherencia vizsgálata

A stratégiában kijelölt prioritások a szomszédos megyék, illetve a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet – *stratégia készítés időpontjában ismert* - fejlesztési irányjaival összhangban kerültek meghatározásra. A Veszprém Megyei Önkormányzat a külső koherencia hatékonyságának növelése érdekében egyeztetést kezdeményezett valamennyi szomszédos megye önkormányzatával a szomszédos megyékkel történő együttműködés lehetséges tématerületeinek meghatározása érdekében, olyan célok és intézkedések kidolgozására, amelyek megvalósítása megyehatárokon átnyúló szándékot és eszközöket kíván meg, valamint olyan fejlesztések beazonosításában, melyek hatásai megyehatáron átnyúló lehet

6. A prioritások bemutatása

6.1. Prioritás: A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése

A prioritás megnevezése

A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése

Célkitűzés

Cél a gazdasági növekedés felgyorsítása, elsősorban, a kiemelt fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztésével és az innováció keletkezésének és terjedésének ösztönzésével valamint a foglalkoztatás bővítésének és a munkahelyek megtartásának támogatásával, elsősorban a megye fejlődési motorjainak számító gazdasági térségekben. Veszprém megyében a turizmus a gazdaság meghatározó ágazata, az idegenforgalom térség-specifikus alágazatainak fejlesztése kiemelt cél.

A prioritás indoklása és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz

A térség gazdaságának növekedésének mértéke lassult, versenyképessége több vonatkozásban visszaesett, a foglalkoztatottság szintje pedig elmarad az országos célkitűzésektől. Veszprém megyében az egy főre eső GDP vásárlóerő-paritáson mérve az elmúlt években rendre elmaradt a Közép-Dunántúl átlagától és alacsonyabb, mint a hazai megyék átlaga (Budapest nélkül). A különbségek csökkenésének jelei egyelőre nem láthatók.

Veszprém megye gazdaságának legjelentősebb és legdinamikusabban fejlődő ágazata a gépipar, ezen belül pedig a járműalkatrész-gyártás. Ebben az ágazatban dolgoznak a leginnovatívabb cégek, amelyek alkalmazzák a kutatás-fejlesztés és innováció eredményeit. Ezen ágazat nagyszámú beszállítót is foglalkoztat a megyében. A cégek többségénél a külföldi beszállítók vannak túlsúlyban, tehát ha magyarországi beszállítók arányát kismértékben is lehetne növelni, az komoly mértékben elősegítené a megye kisvállalkozásainak fejlődését és munkahelyteremtést.

Ma Európában, így Magyarországon is komoly verseny folyik az új befektetőkért, s csak azok a települések, ipari területek, Ipari Parkok tudnak versenyképesek lenni, amelyek a befektetési terület mellett komplex szolgáltatást kínálnak. A vállalkozások letelepedésének elősegítése kulcsfontosságú.

A gazdaság fejlődésének egyik fontos eleme a megfelelő szakember utánpótlás. A régióban folyó kutatási és fejlesztési tevékenység lényegesen kisebb mértékű a térség gazdasági súlyánál. Ezt jól tükrözi az a statisztikai adat, miszerint a K+F mutatók tekintetében a régió az országos átlagnál rosszabb helyet foglal el. A régióban egyedüli jelentős felsőoktatási és kutatási bázis a Pannon Egyetem, ezért szerepe fontos a régió fejlesztése szempontjából.

A megyei területfejlesztési koncepció szerint a fejlődési potenciált hordozó - nemzetstratégiaileg kiemelt, perspektivikus - ágazatok közül Veszprém megyében az alábbi ágazatok fejlesztése ígéri a legerőteljesebb növekedést, a versenyképesség erősítését, az

innováció eredményeinek hasznosulását, a foglalkoztatottság bővülését, ezért ezen ágazatok fejlődése feltételeinek biztosítása prioritást élvez:

- a járműipar és a hozzá kapcsolódó gép- és elektronikai ipar
- a vegyipar
- a turizmus
- az élelmiszer-feldolgozó ipar
- az építőanyag-ipar fejlesztése
- a környezetipar

Az országosan is stratégiai tekintetű ágazatokon túlmenően Veszprém megye egyes térségeiben stratégiai jelentőségű:

- az alumíniumipar
- az üveg és porcelánipar
- a faipar és bútorgyártás

A Konceptió számos, a megyei gazdaság erősítését és fejlesztését szolgáló térségileg specializált célkitűzést is meghatároz.

Veszprém megye területfejlesztési programja a koncepcióban meghatározott ágazatokra fókuszálva rögzíti a beavatkozási területeit, amelyeket a munkahelyteremtés, a megyei KKV-k foglalkoztatásbővítése és innovációs teljesítményének javítása, a vállalkozások innovációs teljesítményének javítása, a munkaerőpiaci kereslet és kínálat összehangolása valamint a képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése érdekében határoz meg.

A megye stratégiai jelentőségű iparágai fejlesztése során is érvényesíteni indokolt a fenntarthatóságra törekvés és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás elvét, a megvalósuló beruházások és intézkedések esetében a zöld gazdaság és a körforgásos gazdaság szempontjait is lehetőség szerint előnyben kell részesíteni.

A prioritás kapcsolódása a megye területén azonosított térségek fejlesztéséhez, helyzetének javításához

A beavatkozási területek specifikálják az egyes célterületekre a releváns feladatokat. A gazdaságfejlesztés elsődlegesen a megye hagyományos gazdasági körzeteiben és foglalkoztatási központjaiban indokolt. Kiemelt fontossággal bír a Székesfehérvár - Várpalota - Veszprém - Ajka ipari- és innovációs tengely erősítése, Veszprémben és térségében a kutatási-, innovációs potenciál erősítésére, a magas hozzáadott értéket adó ágazatok fejlesztésére, Várpalota és Ajka térségében pedig a foglalkoztatás bővítésére helyezve a hangsúlyt. Szabad Vállalkozási Zóna került kijelölésre Devecserben, a térség gazdasági fejlődése elősegítése érdekében. Tapolca és Sümeg körzetében kiemelt szempont a természeti és táji környezet kímélése a foglalkoztatást ösztönző fejlesztések során, míg Pápa és térségének gazdasága erősen kapcsolódhat a győri járműipari tevékenységekhez és az élelmiszeriparhoz.

A foglalkoztatási központok erősítése a mobilitás támogatásával együtt elősegíti, hogy a vidéki térségekben élők számára is elérhetővé váljanak az ipari gazdasági központokban bővülő munkalehetőségek. Területi differenciálás szükséges annak érdekében is, hogy a gazdaságfejlesztés, új területkijelölések ne járjanak a megye ökológiailag értékes területeinek fogyasztásához, értékcsökkenéséhez. Az önfoglalkoztatás növelése a vidéki térségek felzárkóztatását mozdítja elő.

A prioritás tartalma kiterjed a megye első számú turisztikai célterületét magába foglaló - 429/2020. (IX.14.) Korm. rendeletben lehatárolt - Balaton Turisztikai Térség területére, ahol az idegenforgalom további fejlesztése, a turizmusból származó bevételek növelése a cél.

A megye DK-i térségében kirajzolódik egy összefüggő zóna a Balatonalmádi, Balatonfüredi és Várpalotai járások területére kiterjedően, ahol a megye vegyipari és egészségipari kapacitásai összpontosulnak. A prioritás kiemelten kezeli e speciális térséget.

A prioritás keretében tervezett intézkedések szöveges bemutatása

Ipari és gazdasági területek, telephelyek szolgáltatás- és infrastruktúra fejlesztése, inkubáció a munkahelyteremtés érdekében

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- A veszprémi kutatás-fejlesztési központ „tudáspark”: a mai kor kihívásaira reflektáló, nemzetközi szinten is releváns kutatások minőségi környezetének megteremtése, mely hozzájárul a magasan képzett munkaerő Veszprémbe történő vonzásához és hosszú távú megtartásához. A Pannon Egyetem, a MOME és a BME együttműködésével, a piaci szereplők közül pedig több kkv partnerségével. A kkv-knak K+F infrastruktúra, a kezdő vállalkozásoknak mentorrendszer és inkubációt nyújtása.
- Inkubátorházak létrejöttének és szolgáltatásainak támogatása a foglalkoztatási központokban, a megye várostérségi központjaiban a mikro- és kis- vállalkozások megerősödésének elősegítése érdekében.
- Ipari Parkok és ipari területek fejlesztése, a parkok által nyújtott szolgáltatások bővítése.
- Barnamezős, egykori ipari területek újra strukturálásával létrejövő telephelyek, beruházások támogatása.

A kkv-k versenyképességének, munkahelymegtartóképességének támogatása, foglalkoztatás-bővítésük és innovációs teljesítményük javítása

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- A megye stratégiai húzóágazataiban működő vállalkozások támogatása
- Az autóiipari klaszter támogatása és kibővítése
- Beszállítóvá válás segítése, ösztönzése a megye kis- és közepes vállalkozásai számára
- A kkv-k innovatív fejlesztéseinek ösztönzése
- Az info-kommunikációs technológiák elterjedésének támogatása a kkv-k termelékenységének növelése érdekében
- Az e-kereskedelem, a költséghatékony e-ügyintézés támogatása, feltételeinek megteremtése.

A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának javítására irányuló intézkedések

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- Helyi, térségi foglalkoztatási tervek, „foglalkoztatási paktumok” létrehozása, működtetése a Veszprém Megyei Foglalkoztatási Paktum mintájára
- Térség-specifikus foglalkoztatást ösztönző programok, közte a térségi gazdasági és munkaerő-piaci szereplők együttműködésének ösztönzése és térségi foglalkoztatási programok, paktumok és munkaerő-mobilitási alternatív akciók, kezdeményezések támogatása
- Munkaerő-mobilitási alternatív akciók támogatása
- Felnőttképzés, továbbképzés ösztönzése, támogatása
- A megyében jelentkező képzési igények felmérési, előrejelzési rendszerének kialakítása
- Duális képzési programok támogatása
- Ösztöndíjrendszer, gyakornoki rendszer kialakítása a hiányszakmákban és a létszámproblémával küzdő ágazatokban
- Állásbörze, képzési börze szervezése
- Hátrányos helyzetű rétegek át- és továbbképzése komplex munkaerő-piaci programok keretében
- A képzési kínálatához szükséges infrastrukturális és humán erőforrás fejlesztés a gyakorlati képzést biztosító oktató intézményeknél.

A képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése az innovatív megoldások támogatására, a térségi gazdaság és a társadalom igényeihez való jobb alkalmazkodás érdekében

Veszprém megyében úgy a közép-, mint a felsőfokú képzési infrastruktúra jó színvonalú. A Pannon Egyetem, illetve a 20-nál több középfokú szakképzéssel foglalkozó intézmény megfelelő lehetőséget biztosít a megyében élő fiatalok számára. El kell érni, hogy a végzős fiatalok túlnyomó többsége a szakmájában tudjon elhelyezkedni és találjon megélhetést. Emellett kívánalom az is, hogy a fiatalok olyan szakmákat válasszanak, amelyekben el tudnak helyezkedni. Ehhez szükséges:

- a szakiskola, egyetem tehetséges hallgatóinak támogatása azok vállalati partnerei által
- szakmai gyakorlati helyek biztosítása,
- foglalkoztatási jó gyakorlatok összegyűjtése, elemzése, dokumentálása,
- új eredményeket hozó projektek fejlesztése.

Veszprém megye egyedülállóan gazdag turisztikai potenciáljának hasznosítása

A megye idegenforgalmában a vonzó tényezők között a gazdag természeti, táji értékek és a kultúrtörténeti, építészeti emlékek, látnivalók egyaránt kiemelkedő szerepet töltenek be. A Balaton, a Balatoni-riviéra és a Balaton-felvidék Veszprém megye legnagyobb jelentőségű turisztikai desztinációja. Emellett a gazdag turisztikai potenciállal, vagy sajátos értékekkel rendelkező települések az idegenforgalom legfőbb hasznélvezői a megyében. Ezek körében kiemelkedő a gazdag történelmi múlttal rendelkező megyeszékhely, emellett megye több

kisvárosa egyedi arculatával és speciális turisztikai kínálatával jelenik meg (Tapolca, Sümeg, Zirc, Pápa, Balatonfüred). A Bakony összefüggő erdőségei, a Magas Bakony Tájvédelmi Körzet és a középhegység festői falvai együttesen a megye középső részének összefüggő idegenforgalmi körzetét alkotják. A bakonyi erdők a pihenés mellett az aktív turizmus sajátos lehetőségét (*lovaglás, vadászat, kerékpározás, gyalogos túrázás*) is kínálják. A szálláshely-szolgáltatásban, vendéglátásban megtermelt GDP-részaránya a megyében magasabb az országosra jellemzőnél. A Balaton közvetlen környezete és a Balaton-felvidék országos jelentőségű üdülőterületek, emellett a Bakony települései veszik ki részüket az országos átlagot meghaladó mértékben a szálláshely biztosításból, vendéglátásból. A gasztró-, kulturális-, szakrális turizmus, valamint az aktív- és ökoturisztikai együttműködésekben rejlő potenciál kiaknázása szükséges (pl. a Tihany-Pannonhalma zarándokútra aktív- és egyházi turisztikai vonatkozásának összehangolása). A vitorlázás fejlesztése, továbbá a kajak-kenu és SUP starthelyek fejlesztése a Balatonon, az északi part aktív turisztikai kínálatának szélesítése ezzel a népszerű sportággal. Az egyes attrakciókat a hálózatosodás elvét követve szükséges piacra vinni (aktív turisztikai csomagajánlatok formájában).

A turisztikai fejlesztési elképzelések illeszkednek a Nemzeti Turizmusfejlesztés Stratégia (NTS 2030) dokumentum stratégiai céljaihoz. Veszprém megyében a turizmus helyi gazdaságra gyakorolt hatása némileg eltérően mutatkozik meg a megye kiemelt turisztikai célterületeiben, illetve a megye turizmusba bekapcsolódó további térségeiben. A kiemelt turisztikai területek - amelyek egyben országosan is a kiemelt desztinációk közé tartoznak – településeiben a turizmus kifejezetten húzóágazatnak számít, a helyi gazdaság fontos, vagy legfontosabb bázisa. A stratégiai program e településeken a turizmus kiemelkedő adottságainak további kihasználását és a versenyképesség növelését irányozza elő. A megye jellemzően vidéki az elsődleges turisztikai célterületein kívül eső térségeiben a turizmus a helyi gazdaságon belül fontos rész-szerephez juthat. A helyi, mikrotérségi léptékű fejlesztések, és ezek hálózatosodásának elősegítésével - részben a 2. prioritás keretein belül - a turizmus helyi gazdaságon belüli részaránya növekedhet. Cél a hozzáférhető turizmus és a digitális turizmus megyei fejlesztése.

A kkv-k bevonása elsősorban a megye kiemelt turisztikai térségeiben történhet meg reálisan. Ahol ennek a feltételei rendelkezésre állnak, mind vállalkozói kapacitás, mind a keresleti oldalról, ott erre törekedni kell.

A turisztikai potenciál kihasználását szolgáló beavatkozások

- A térség változatos vonzerőire és erőforrásaira épített új, komplex, fenntartható és versenyképes turisztikai termékek kialakítása, valamint magas színvonalú szolgáltatások nyújtása annak érdekében, hogy a térség újra a gazdasági növekedésünk egyik kiemelt színtere lehessen.
- Új szezonok kialakítása (őszi, tavaszi, téli) egész éves kínálati programcsomagok megteremtésével, ennek érdekében térségi turisztikai hálózatok, tematikus utak kialakítása, megerősítése.
- Egységes megyei, a Balaton egészére kiterjedő turisztikai menedzsmenttel összehangolt térségi turisztikai menedzsment létrehozása, működtetése, ennek keretében Veszprém

megyei jogú város turisztikai kínálatának integrálása a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet turisztikai kínálatába.

- A turisztikai kínálat területileg differenciált tervezésével a vendégforgalom területi szétterítése, a háttérterületek adottságain (borvidék, nemzeti park, geopark, földtani értékek, hegyek, erdők, aprófalvak, történelmi emlékek, népi hagyományok gasztronómia stb.) alapuló alternatív turisztikai termékek kínálatának kifejlesztése és „értékesítése” a parttól távolabbi településeken.
- Fontos, hogy a turizmus kapcsán előtérbe kerüljenek a környezeti fenntarthatóságot érvényesítő mértéktartó fejlesztések.

A beavatkozások jellemzően az alábbi tevékenységek támogatására terjednek ki:

- a kultúra (ezen belül kiemelten a helyi kultúra) szerepének erősítése a turisztikai kínálat bővítésében,
- a speciális helyi és térségi termékek előállításának, helyi termékláncba való integrálásának támogatása,
- a falusi turizmus igényes szálláshelyeinek bővítése, a meglévő szálláshelyek vonatkozásában a szolgáltatás minőségének javítását szolgáló fejlesztések támogatása,
- az egyházi, lovas, vadász, horgász, csillagászati és geo-turizmus infrastrukturális feltételeinek javítása, a jelzett gyalogutak (turistautak) hálózatának bővítése, Bakony-Balaton Geopark kialakítása,
- a gyalogos közlekedés biztonságának és kulturáltságának biztosítása a vidéki települések belterületein (a járdahálózat fejlesztésével) a közösségi közlekedési megállóhelyek megközelíthetőségének javítása, a vendégfogadásra alkalmas települési környezet kialakítása.
- a Balaton-felvidék és a Bakony közötti közúti közlekedés feltételeinek javítása,
- a balatoni regionális szerepkörű kerékpárút hálózatra ráhordó térségi, mikrotérségi (pl Káli-medence) kerékpárúthálózat kialakítása és bekapcsolása a Balaton parti kerékpárútba, a kerékpárút hálózat fejlesztése, a kerékpáros turizmust segítő szolgáltató infrastruktúra fejlesztésével,
- a térség átjárhatóságát (az egyes attrakciók és szolgáltatások elérhetőségét javító) közlekedéshálózat fejlesztés támogatása a 4 és 5 számjegyű mellékutak kötelező műszaki paramétereitől elmaradó (kitérőkkel egysávos) útkapcsolatok kialakításával, (a helyi önkormányzatok szerepvállalásának növelésével)
- tematikus utak kialakításának ösztönzése illetve szervezésének segítése (pl. Tematikus utak kialakítása - Borút hálózat létrehozása, Várak, kastélyok, templom- és kolostorromok Veszprém megyében és „egyházi” út kialakítása), háttér-infrastruktúra fejlesztése, információs pontok és közös programok szervezése.

A kiemelten Bakony és a Balaton térségét érintő turisztikai fejlesztések esetében kulcskérdés, hogy a helyi TDM szervezetek támogatását és aktív szerepvállalását a megyei program végrehajtásában meg lehessen szerezni.

A GINOP Plusz szerinti további releváns intézkedések

(iránymutatás a megyei operatív program számára):

A kkv-k növekedés és versenyképesség előmozdítása

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- A kiemelkedő teljesítményű vállalkozások további fejlődésének támogatása
- A gazdaság meghatározó részét alkotó kkv szektor általános technológiai, szervezeti és stratégiai megújulásának ösztönzése
- A kiemelt stratégiai ágazatokban működő vállalkozások, illetve a kiemelt növekedési potenciállal rendelkező, a zöld gazdasághoz kapcsolódó feldolgozóipari vállalkozások támogatása

A digitalizáció polgárok, vállalkozások és kormányok előnyére fordítása

- KKV-k digitális ellátottságának és használatának növelése: dedikált programok a digitális technológiák vállalaton belüli és kívüli integráltsága kapcsán legnagyobb lemaradást mutató területek kezelésére

A kutatási és innovációs kapacitások megerősítése, valamint előrehaladott technológiák bevezetése

Az intézkedés keretében az alábbi beavatkozások megvalósítása tervezett:

- Tudástermelés támogatása: kutatási infrastruktúrák és hálózataik megteremtése valamint fejlesztése, nemzetközi kutatási infrastruktúrák lehetőségeinek hatékonyabb kihasználása, Európai Kutatási Térségbe való erőteljesebb integráció elősegítése versenyképes kutatási projektek támogatása
- Tudásáramlás elősegítése a tudástermelés szinterei és a piaci szereplők közötti együttműködések támogatásával, mindezt segítő gazdasági-kutatási ökoszisztéma létrehozásával és fejlesztésével
- Tudáshasznosítás ösztönzése a vállalatok kutatás, fejlesztési és innovációs tevékenységeinek támogatásával

Készségfejlesztés az intelligens szakosodáshoz, ipari átalakuláshoz és vállalkozáshoz

- Az intelligens szakosodás sikeres hazai megvalósításához szükséges képességfejlesztés, innovációs folyamatok humán erőforrás oldaláról történő támogatása.

A foglalkoztatásba való bejutás javítása minden munkanélküli, különösen pedig a fiatalok és a tartósan munkanélküliek, valamint az inaktív személyek számára, előmozdítva az önfoglalkoztatást és a szociális gazdaságot

- a munkahelyek megőrzése és a válságot követő helyreállítás támogatása,
- a foglalkoztatás bővítése a munkaerő fejlesztésével, a munkába való visszatérés segítésével, a kereslet és a kínálat összeillesztésével, a munkaerő iránti kereslet célzott ösztönzésével.

A nők munkaerő-piaci részvételének előmozdítása, a munka és a magánélet megfelelőbb egyensúlya, ideértve a gyermekgondozás igénybevételét, az egészséges

munkakörnyezetet, a munkavállalók, a vállalkozások és a vállalkozók változáshoz való alkalmazkodását

- az automatizáció és egyéb strukturális változások kedvezőtlen munkaerőpiaci folyamatos változást és alkalmazkodási kényszert jelent a munkavállalók és a vállalkozások számára is. Az alkalmazkodás segítése és a jobb munkahelyek érdekében támogatni fogjuk: következményeinek ellensúlyozását, a munkaerőpiac gazdasági sokkokkal szembeni ellenállóképességének erősítését,
- a foglalkoztatás feltételeinek javítását többek között a munkahelyi egészség és biztonság erősítésével, a család és a munkavállalás összeegyeztetésének segítségével

Az egész életen át tartó tanulás – különösen a készségek rugalmas fejlesztésére és az átképzésre irányuló lehetőségek – elősegítése mindenki számára, figyelembe véve a digitális készségeket, a munkaerő-piaci igényekre alapozva megfelelőbben előre jelezve a változásokat és az új készségek iránti igényeket, megkönnyítve a pályamódosítást és elősegítve a szakmai mobilitást

- a hazai KKV szektor munkavállalóinak (tovább)képzése belső képzések támogatásán keresztül, amelyhez a vállalatok részéről a munkahelyek megőrzésére és a bérszínvonal emelésére irányuló vállalások társulnak;
- a jól működő nagyvállalati belső képzések megnyitásának támogatása a beszállítók munkavállalóinak irányába;
- a gazdaság struktúraváltásához hozzájáruló képzések támogatása.

A foglalkoztatásba való bejutás javítása minden munkanélküli, különösen pedig a fiatalok és a tartósan munkanélküliek, valamint az inaktív személyek számára, előmozdítva az önfoglalkoztatást és a szociális gazdaságot

- A nem tanuló és nem dolgozó fiatalok (15-29 éves korosztály) esetében a munkanélküliségben töltött idő rövidítése, a munkába állás személyre szabott segítése szolgáltatások, gyakornoki lehetőségek, munkalehetőség, képzéshez vagy vállalkozóvá váláshoz adott támogatás, mobilitási támogatás, célzott kereslet-ösztönzés formájában.

Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából

- Versenyképes, innovatív felsőoktatás a felsőoktatás társadalmi és gazdasági relevanciájának erősítése érdekében
- A szakképzés minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának erősítése

A minőségi és befogadó oktatásba és képzésbe való egyenlő bejutás és ezek elvégzése, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára, a kisgyermekkorai oktatástól és gondozástól az általános és a szakmai oktatáson és képzésen keresztül a felsőoktatásig, valamint felnőttoktatás és -tanulás, ideértve a tanulási mobilitás előmozdítását mindenki számára

- Inkluzív és minőségi felsőoktatás:
- Befogadó és hátránykompenzációt erősítő szakképzés

Integrált társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi fejlődés, kulturális örökség és biztonság előmozdítása városi területeken

- Turisztikai térségekben található gyógyfürdők és gyógyhelyek komplex fejlesztése
- Turisztikai térségekben található örökségvédelmi helyszínek komplex fejlesztése
- Turisztikai térségek integrált termék- és szolgáltatásfejlesztése

Integrált helyi társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi fejlődés, kulturális örökség és biztonság előmozdítása, többek között vidéki és part menti területeken, közösségvezérelt helyi fejlesztés révén is

- Turisztikai térségeken kívül található gyógyfürdők és gyógyhelyek komplex fejlesztése
- Turisztikai térségeken kívül található örökségvédelmi helyszínek komplex fejlesztése

A GINOP Plusz projektek esetében közreműködő a kormányhivatal, a bevonások, támogatások csak a kormányhivatal közreműködésével valósulhatnak meg.

Indikátorok meghatározása

Az operatív programok pontos indikátorkészlete egyelőre nem ismert. A GINOP Plusz-on kívüli intézkedésekhez tartozó lehetséges indikátorok:

Intézkedés	Lehetséges indikátor
Ipari és gazdasági területek, telephelyek szolgáltatás- és infrastruktúra fejlesztése, inkubáció a munkahelyteremtés érdekében	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma
	- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
	- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál
	- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)
	- Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza
A kkv-k versenyképességének, munkahelymegtartóképességének támogatása, foglalkoztatás-bővítésük és innovációs teljesítményük javítása	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma
	- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
	- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál
	- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)
	- A kkv-k nettó árbevétele

	- A kkv-k exportárbevételének a teljes kkv árbevételhez viszonyított részaránya
A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának javítására irányuló intézkedések	- A programokba bevont személyek száma
A képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése az innovatív megoldások támogatására, a térségi gazdaság és a társadalom igényeihez való jobb alkalmazkodás érdekében	- Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is
	- A munkahelyi képzésekben résztvevők száma
Veszprém megye egyedülállóan gazdag turisztikai potenciáljának hasznosítása	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma
	- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
	- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál
	- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)
	- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése
	- Hazai és nemzetközi turisták költségének növekedése

A prioritás kapcsolódása a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:

- Intelligens Európa
- Szociális Európa

Indikatív forrásallokáció prioritás szinten

- Uniós forrás
- Vállalkozásfejlesztési és innovációs operatív program
- Magyar akvakultúra-fejlesztési operatív program
- Hazai költségvetési forrás
- Egyéb forrás

A program lebonyolításban közreműködő szereplők

Valamennyi beavatkozás potenciális kedvezményezett köréhez tartoznak: települési önkormányzatok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, vállalkozók, civil szervezetek, egyházak.

Lebonyolításban közreműködő szereplők elsősorban:

- Veszprém Megyei Önkormányzat
- Települési önkormányzatok

6.2. Prioritás - A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés

A prioritás megnevezése

A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés

Célkitűzés

A megye lakossága számára a települések és azok környezete adja a lakás, az élet, a munka a rekreáció kereteit. Cél, hogy Veszprém megye települései nyújtsanak egészséges és harmonikus környezetet az itt élők és az itt pihenők számára. A megye városai és várostérségei legyenek képesek az új kihívásokhoz alkalmazkodni összehangolt, integrált fejlesztések eredményeképpen.

A települések műszaki infrastrukturális adottságai, felszereltsége, komfortja, színvonala, illetve a települések által nyújtott szolgáltatások minősége alapvetően befolyásolja az itt élők, illetve az itt pihenők életminőségét, elégedettségét, környezetükkel való elégedettségét. Ezért a települések - egymással is összehangolt - értékőrző fejlesztése kiemelt, az életminőséget szolgáló megyei stratégiai célkitűzés. Ezért Veszprém megyében minden vonatkozásban törekedni kell a fenntartható városi és várostérségi fejlődés biztosítására. A turizmus terén cél a vendégkör bővítése, a tartózkodási idők növelése és a turizmusból származó helyben maradó bevételek növekedése.

A prioritás indoklása és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz

A vidékfejlesztési célokat a területfejlesztés átfogó célrendszerébe illesztve Veszprém megye legfontosabb – a Koncepcióban rögzített - célkitűzései: a vidékies térségei értékalapú megújítása, az egészséges élelmiszertermelés és –ellátás lehetőségeinek biztosítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása. A demográfiai hátrányok leküzdése, a szegregáció megállítása ugyancsak alapfeltétele a fejlődési folyamatok beindításának. A vidéki térségek felzárkóztatásának kulcskérdése a helyben történő boldogulás feltételeinek megteremtése. Veszprém megye vidéki térségeiben cél a mező- és erdőgazdasági adottságok hasznosítása, illetve a tradíciók erősítése, szükség esetén újraélesztése.

A megye népességvonzó képessége erősítése érdekében ki kell használni a Balaton térsége jelentette vonzerőt (egyaránt beleértve a vállalkozásfejlesztés nagyobb lehetőségeit és az alkonygazdaságban rejlő potenciált), a Balaton, illetve a Balaton-felvidék sajátos adottságait valamint a megye várostérségi településeinek vonzó lakókörnyezeti feltételeit. A célkitűzés szolgáltatásban alapvető a megye településeinek „családbarát” fejlesztése, a gyermekvállalást és a gyermeknevelést könnyítő megoldások széleskörű alkalmazásával. Legfontosabb eszköz ennek érdekében a térségi és a helyi gazdaságok erősítése és bővítése, ezzel a munkahelyek stabilitásának és a családok megélhetését biztosító jövedelmeknek a növelése. A népességvonzó képesség erősítése érdekében ki kell használni a Balaton térsége jelentette vonzerőt.

A vidéki térségek egyben a megye periférikus térségei is, amelyek a különböző – demográfiai, foglalkoztatási, megélhetési – válságjegyeket leginkább magukon viselik. Alapvető cél e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állításuk. Ehhez a meglévő gazdálkodási tradíciók hasznosítása, a térségenként eltérő speciális adottságok hasznosítása és a változó gazdasági környezethez való alkalmazkodás képessége egyaránt szükségszerű. A Program a Koncepcióban meghatározottakra tekintettel a megye agroökológiai potenciáljának jobb hasznosítása érdekében tervez beavatkozást.

Veszprém megyében az országos átlaghoz képest a gazdaságon belül nagyobb a súlya turizmusnak (kb. 10%). A megye idegenforgalmában a vonzó tényezők között a gazdag természeti, táji értékek és a kultúrtörténeti, építészeti emlékek, látnivalók egyaránt kiemelkedő szerepet töltenek be. A megye speciális idegenforgalmi adottsága a Balaton-felvidék és a Balaton partvidékének Veszprém megyei szakasza, amely a megyébe a legtöbb szálláshelyet is igénybe vevő vendéget, köztük jelentős számban külföldieket csábít. E prioritás elsősorban a megye fő turisztikai desztinációjának számító Balaton térségen kívül eső, de vonzerőkkel rendelkező térségeinek turisztikai fejlesztéseire tér ki, ezek támogatása, rendszerbe szervezésük elősegítése révén.

A megye turizmusában a fenntarthatóság szempontjai fokozottan érvényesítendőek. A megye turisztikai vonzerőinek egy része ki van téve a túlterheltségből adódó veszélyeknek. A

vonzerőfejlesztés tervezésekor a fenntarthatóság szempontjait maradéktalanul érvényesíteni kell a speciális helyszínek és környezetük állapotmegőrzése és javítása érdekében. A digitalizáció, a legmodernebb informatikai alkalmazások nyújtotta új lehetőségek beépítése a turisztikai és az aktív turisztikai fejlesztésekbe ma már egyre inkább elengedhetlenné válik. Együttműködő partnerként az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ és az ún. „Digitális Vándor” projekttel való kooperáció emelendő ki. A megyében tervezett fejlesztések támogatásakor fenti szempontokra is fokozott hangsúlyt szükséges helyezni.

A prioritás kapcsolódása a megye területén azonosított térségek fejlesztéséhez, helyzetének javításához

A prioritás tartalma a megye teljes területét magába foglalja, de kiemelten kezel több speciális térséget. A beavatkozási területek specifikálják az egyes célterületekre a releváns intézkedéseket. A város és térsége integrált fejlesztése elsősorban a járásközpontok és a járási települések összehangolt fejlesztésére terjed ki. Fejlesztési célterület Veszprém MJV és Pápa, további városfejlesztési terület a megye városai. A vidékies térségekben pedig a fő területi potenciálok megragadására épít a prioritás, amit jellemzően a turisztikai tárgyú, vagy az agráriumot, illetve az erdőgazdálkodást érintő intézkedésekkel valósít meg. A megye agrártérségei elsősorban a szőlő- és gyümölcsstermőterületek (Balatonfelvidék, Somló térsége), a Kisalföld és a Mezőföld megyébe eső részei a Pápai járás és a Várpalotai járás területén. Az erdőgazdálkodás faipar célterületei a Bakony és a Bakonyalja erdősült területe. Turizmus terén kiemelt a Balaton parti sáv, a Balaton-felvidék, Veszprém város és a Bakony térsége összehangolt turisztikai tervezése, illetve a fejlesztések összehangolása, az összehangolást biztosító szervezeti rendszerek erősítése. Komplex fejlesztéssel érintett és kedvezményezett járások Veszprém megyében: Devecseri járás (komplex fejlesztéssel érintett járás), Pápai és Sümegi járás (kedvezményezett járás).

A prioritás keretében tervezett intézkedések szöveges bemutatása

A települések demográfiai problémáinak kezelése, szegregátumok kezelése

A városok demográfiai problémáinak kezelésére integrált beavatkozások szükségesek, kiemelt hangsúlyt fektetve a megfelelő munkalehetőségek teremtésére, a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás eszközeivel. Egyes társadalmi csoportok további elszigetelődésének megakadályozása érdekében figyelmet kell fordítani az alacsonyabb képzettségű rétegek munkalehetőségeinek bővítésére, valamint a hátrányos helyzetű - különös tekintettel a leromlott városrészekben koncentrálódó - társadalmi csoportok szociális, oktatási és lakhatási helyzetének fejlesztésére is. A városoknak fel kell készülniük a társadalom korszerkezetének változásából következő új szükségletek kielégítésére is. A klímaadaptáció keretein belül tekintettel kell lenni az előregedő korszerkezet jelentette kihívásokra is. Humán egészségügyi szempontból a melegebb nyarak, a forró napok számának növekedése, és a hőhullámok gyakoribbá válása különösen az idős korosztályt veszélyezteti. Többek között a szív- és

érrendszeri megbetegedésekkel küzdők körében a halálozás aránya várhatóan növekedni fog. Ezzel összefüggésben e korosztály védelmére fokozottan ügyelni kell.

E célkitűzéseket az alábbi támogatott beavatkozások szolgálják

- Helyi munkaerőpiaci programok megvalósítása az eloregedésből és elvándorlásból fakadó munkaerő kiesés elkerülése érdekében.
- Korban, családszerkezetben, és társadalmi összetétel szempontjából vegyes lakóterületeket kialakítására való törekvés a városfejlesztési tevékenységek során
- Új és jobb minőségű szolgáltatások biztosítása az idősödő népesség számára (szociális ellátás, egészségügy, kultúra, közlekedés, akadálymentes környezet, közbiztonságot erősítő elemek az épített környezet kialakításában, stb.).
- Közösségfejlesztő kulturális és társadalmi programok megvalósítása.
- Gyermekjóléti és családokat érintő oktatási, szociális és egészségügyi szolgáltatások biztosítása megfelelő minőségben, kapacitásokkal és elérhető módon

Városok ellátó szerepének növelése, a várostérségek központi funkcióinak erősítése

A célkitűzéseket az alábbi támogatott beavatkozások szolgálják

- A város és vonzáskörzetének szereplői közötti együttműködés fokozása.
- A város szétterülésének megakadályozása, a beépített területek összenövésének megakadályozása, a barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) előnyben részesítése, a városi és zöldmezős beruházások háttérbe szorítása
- Az ökológiai funkciójú területek további visszaszorulásának elkerülése
- Kulturális örökség komplex védelme és hasznosításának elősegítése
- Szabadterületek, és zöldfelületek hálózatba szervezése (zöld gyűrű) és minőségi bővítése - a helyi adottságoknak megfelelően a városkörnyéki területeken egységes, rendszerszerűen kezelt rekreációs, ökológiai, tájésztétikai jellemzőkkel.
- Zöldterületek kialakításánál és kezelésénél kapjanak szerepet a klímavédelmi és klímaadaptációs szempontok is: kevésbé vízigényes növények telepítése a parkosítások során, árnyékos területek növelése a városi terekben, olyan burkolatok alkalmazása, amelyek kevésbé segítik elő a hő sziget jelenség kialakulását, stb.
- Zöldterületek létrehozásakor az őshonos, élőhelyre illő növények keveréke, lehetőleg nem ültetvény-szerűen ültetve a kívánatos.
- Klímaadaptációs célú beavatkozások.
- Közbiztonságot erősítő elemek a várostérségek térszerkezetének alakításában.
- A városban található központi szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítása (pl. a nyitva tartás szervezése, parkolási lehetőségek, a közösségi, gyalogos és kerékpáros közlekedés általi megközelíthetőség lehetővé tétele)
- Jövedelemtől és életkortól függetlenül használható, mozgásra, egészséges életmódra és kreativitásra ösztönző, tiszta (köz)területek létesítése, fejlesztése

A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával

A vidéki térségek felzárkóztatásának kulcskérdése a helyben történő boldogulás feltételeinek megteremtése. Veszprém megye vidéki térségeiben cél a mező- és erdőgazdasági adottságok hasznosítása, illetve a tradíciók erősítése, szükség esetén újraélesztése. Ezt az alábbi beavatkozások szolgálják:

- Önfoglalkoztatás támogatása a mezőgazdaságban, családi gazdaságok és a középirtokok élénkítése
- Helyi kézműves termékek és művészeti alkotások létrehozásának és marketingjének támogatása
- Fiatal helyi gazdák segítése, támogatása
- Mezőgazdasági termelés - felvásárlás - feldolgozás kapcsolatrendszer létrehozásának, bővítésének ösztönzése, helyi és térségi rendszerek kialakításának támogatása, különösen egyrészt a
 - turizmushoz kapcsolódó termékfejlesztés és értékesítés,
 - másrészt a helyi oktatási-nevelési vagy szociális intézmények számára alapanyagok, élelmiszerek biztosítása területén.
- Termelői piacok, termelői polcok létrehozása
- Helyi termékekhez kapcsolódó tudatosítás, fogyasztás, ösztönzés, marketing tevékenység
- Termelői és feldolgozó szakmai együttműködések létrejöttének támogatása.

A megye agroökológiai potenciáljának hasznosítása, termelési feltételeinek megőrzése

Veszprém megye felszínének tagoltsága, az erdők jelentős kiterjedése miatt - *a Kisalföld kivételével* - országos összehasonlításban kevésbé alkalmas mezőgazdasági termelésre. A Kisalföld országos összehasonlításban kiváló és jó termőhelyi adottságú területein cél a racionális földhasználat kialakítása, a hatékony és eredményes szántóföldi gazdálkodás feltételeinek megteremtése. A kedvező termőhelyi adottságú területen kiemelt jelentőségű az üzemi gazdálkodásra kevésbé alkalmas birtokméretek esetén a kiegészítő, háztáji gazdálkodás feltételeinek javítása, a felvásárló, feldolgozó hálózat kiépítése a termék-utak racionalizálása ennek a térségi szintű önellátás érdekében fontos gazdálkodási formának (*egyúttal a termőföldi potenciál hatékony kihasználásának*) bővítése érdekében.

Ezt a célkitűzést szolgálják:

A jó termőhelyi adottságú területeken:

- a parlagterületek csökkentése,
- a termőhelyi viszonyoknak megfelelő tájgazdálkodás támogatása,
- a takarmánytermesztésre alapuló állattenyésztés és a feldolgozóipar (húsipar, tejipar) fejlesztése,
- az energianövények termesztésének elkerülése az élelmiszertermelés elsődlegességének fenntartása érdekében

- mezővédő erdősávok létesítése.

A megye közepes termőhelyi adottságú térségeiben:

- a termőhelyi adottságoknak megfelelő gazdálkodás kialakítása és támogatása
- a munkaintenzív kertészeti ágazatok támogatása
- a kiegészítő, háztáji gazdálkodás feltételeinek javítása a termékek mind nagyobb részének helyben történő értékesítésével és feldolgozásával.

A megye mezőgazdasági művelésre legkevésbé alkalmas - jellemzően dombvidéki - területein:

- a rét- és legelőgazdálkodás támogatása, a felhagyott – korábban rét, legelő besorolású – bányaterületek újra hasznosítása, ahol erre adottak a lehetőségek
- az erdőterületek bővítése (elsősorban a megyei területrendezési terv erdősítésre alkalmas területi lehatárolása figyelembevételével)
- a zöldterületek és felületek hálózatosodásának elősegítése, a zöldhálózatok folyamatosságának elősegítése, a zöldinfrastruktúra hálózatok fejlesztése,
- a kisüzemi és ház körüli állattartás támogatása az arra alkalmas területeken (falusi lakóterületek, alkalmas teleknagyság), a termékek helyi és térségi piacra jutásának biztosításával, a felvásárlás megszervezésével,
- az erózió elleni védelem,
- barnamezős fejlesztések támogatása zöldmezős beruházások helyett (termőföld megóvása érdekében).

Mindhárom célterületen támogatandó a belterületi lakótelkeken való saját célra, vagy kistermelői piacra szánt egészséges élelmiszerek termesztése *(és azok piacra juttatása)*.

A települési termőterületeken *(kertek, zártkertek, gyümölcsösök)* a trágyázás, műtrágyázás, valamint a kémiai növényvédelem környezetkímélő módjának alkalmazása *(nem pazarló vegyszerhasználat)*, ezáltal a vizek tápanyag- és szervesanyag terhelésének csökkentése a cél.

Helyi, kistérségi turisztikai fejlesztések

A megye vidékies térségeiben a turizmus fejlesztése fontos húzóerőt jelent. Az együttműködésen alapuló turizmusszervezés megvalósítása a cél, mind a kínálat összhangját, mind a szervezetet és marketinget illetően. A turisztikai infrastruktúra ütemezett kiépítésével kell növelni a látogatottság emelkedését és a turizmusból keletkező bevételek növekedését. Beavatkozások:

- Turisztikai helyszínek megközelítésének biztosítása: kerékpáros megközelítés, parkolás, fogadóépület, stb.
- Hasznosítatlan épületek, helyszínek fejlesztése, bevételtermelő bemutatásra alkalmassá tételük, az épített környezet fejlesztése a települések arculati kézikönyveinek ajánlása szerint
- Információs hálózat, infopontok kiépítése

- Vonzerő fejlesztés, turisztikai termékcsomagok
- Ökoturizmus számára új bemutatóhelyek, kilátóhelyek, túraútvonalak, tanösvények létesítése
- Digitalizáció a turizmusban
- Digitális tanösvények létrehozása (pl. úrkúti őskarszt, szentbékai kőtenger, tanúhegyek, a Somló és a Ság hegyek vulkanikus ösvényeire digitális tanösvények kialakítása), amelyek révén a megye és a Balaton-felvidék egyedülálló tájai megismertethetőek és aktív turisztikai potenciál terén jobban kiaknázhatóak lennének.

A TOP Plusz szerinti további releváns intézkedések (iránymutatás a megyei operatív program számára):

Helyi gazdaságfejlesztés támogatása

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- Üzleti infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése
- Helyi turisztikai fejlesztések
- Helyi gazdasághoz kapcsolódó térségi és helyi közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Településfejlesztés, települési szolgáltatások támogatása

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- Helyi közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése
- IKT és okos település-fejlesztések
- Helyi, önkormányzati energetika: energiahatékonysági és megújuló energia-felhasználást elősegítő fejlesztések
- Szociális városrehabilitáció
- Barnamezős rehabilitáció, rozsdáövezetek fejlesztése
- Helyi zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztése, klíma-alkalmazkodás (illeszkedve a helyi klímastratégiákhoz), helyi környezetvédelmi infrastruktúra és hulladékgazdálkodás fejlesztése
- Helyi közösségi és kulturális, helyi sport és szabadidős terek és szolgáltatások fejlesztése

Helyi és térségi közszolgáltatások támogatása

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- Gyermejköltségi alapellátás, családbarát, munkába állást segítő alapszolgáltatások fejlesztése
- Egészségügyi alapellátás, járóbeteg-szakellátás és egészségfejlesztési infrastruktúra fejlesztése
- Szociális alapszolgáltatások fejlesztése

Fenntartható városfejlesztés, térségfejlesztés támogatása

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

Tartalma megegyezik fenti három tartalmával, ITS-ek alapján, illetve megyei integrált területi programokhoz kapcsolódva

Turizmus, helyi turisztikai fejlesztések

- Helyi és térségi gazdaság versenyképességére kiható turisztikai fejlesztések, amelyek nem tagjai országos vagy nemzetközi hálózatoknak.
- helyi, térségi jelentőségű, turisztikai vonzerőt képező kulturális, épített, természeti örökség turisztikai hasznosítása, fejlesztése
- kulturális látványosságok, aktív- és ökoturisztikai fejlesztések
- helyi jelentőségű, turisztikai célú kerékpárutak

Területi humán fejlesztések

- Helyi gazdaságfejlesztés, helyi foglalkoztatás ESZA+ elemei
- Szociális városrehabilitáció ESZA+ elemei
- Közösség, kultúra, szabadidő fejlesztések ESZA+ elemei
- Fenntartható városfejlesztés ESZA+ elemei

A TOP Plusz projektek esetében közreműködő a kormányhivatal, a bevonások, támogatások csak a kormányhivatal közreműködésével valósulhatnak meg.

Indikátorok meghatározása

Az operatív programok pontos indikátorkészlete egyelőre nem ismert. A TOP Plusz-on kívüli intézkedésekhez tartozó lehetséges indikátorok:

Intézkedés	Lehetséges indikátor
A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával	- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
	- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál
	- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)
	- Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is
	- A munkahelyi képzésekben résztvevők száma
A megye agroökológiai potenciáljának hasznosítása, termelési feltételeinek megőrzése	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma
	- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
	- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál
	- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)

	- Termőterület nagysága
Helyi, kistérségi turisztikai fejlesztések	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma
	- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma
	- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál
	- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)
	- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése
	- Hazai és nemzetközi turisták költségének növekedése

A prioritás kapcsolódása a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:

- A polgárokhoz közelebb álló Európa

Indikatív forrásallokáció prioritás szinten

- Uniós források
- Versenyképes Magyarország operatív program
- Magyar akvakultúra-fejlesztési operatív program
- Hazai költségvetési forrás
- Egyéb forrás

A program lebonyolításban közreműködő szereplők

Valamennyi beavatkozás potenciális kedvezményezettjei körébe tartoznak: települési önkormányzatok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, vállalkozók, civil szervezetek, egyházak.

A program lebonyolításban közreműködő szereplők elsősorban:

- Veszprém Megyei Önkormányzat
- Települési önkormányzatok
- Bakony-Balaton TDM, Tourinform irodák
- Turisztikai szervezetek

6.3. Prioritás - Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei

A prioritás megnevezése

Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei

Célkitűzések

A megye társadalma egészsége és megújuló képessége növelése érdekében cél a népességszám csökkenésének megállítása (*nagyobb távlatban a népesség növelése*) és a gyermekek születésének ösztönzése. Szükséges a megye települései népességmegtartó és a népességvonzó erejének növelése. A társadalmi jól lét érdekében cél a lakosság általános egészségi állapotának javítása és a várható élettartam növelése, valamint a megyében élők versenyképes tudásának megőrzése és folyamatos bővítése a változó követelményekhez való mindenkori alkalmazkodás képességével. Fontos stratégiai cél a társadalmi biztonság, kiemelten közbiztonság, szociális, családi és személyi biztonság, az információbiztonság, illetve a munkahelyek biztonságának erősítése. A helyi társadalmak fejlesztése járuljon hozzá a közösségek érdekeinek érvényesítéséhez, az esélyegyenlőség biztosításához.

A köznevelési intézmények épületei műszaki állapotának és eszközellátottságának korszerűsítésével a családok számára vonzóbbá válik gyermekeik helyi intézményekbe iratása, ezáltal is elősegítjük a családok helyben maradását, növeljük a térség megtartó erejét. A köznevelési intézmények infrastrukturális fejlesztéseinek kiemelt célja, hogy a területi különbségeket kiegyenlítve, a minőségi nevelés oktatáshoz való hozzáférés egyenlő esélyét megteremtve, a közel azonos színvonalú köznevelési feladatellátáshoz való hozzáférést biztosítva legyenek meg az intézményekben a jelen kor elvárásainak megfelelő infrastrukturális feltételek (megfelelő számú, korszerűen felszerelt tanterem, szaktanterem, labor, nyelvi képzési helyszín, informatikai és egyéb eszközök, korszerű közösségi terek, a mindennapostestnevelés infrastrukturális és eszköz feltételei, illetve helyi igény szerint a művészeti oktatás, a tehetséggondozás biztosításához szükséges termek és speciális eszközök).

A prioritás indoklása és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz

A humán szféra fejlesztésére fókuszáló prioritás a területfejlesztési koncepció népszerűségmegtartással, a humán erőforrások fejlesztéssel foglalkozó stratégiai céljaihoz illetve rész céljaihoz kapcsolódik. A területfejlesztési koncepciót megalapozó helyzetértékelésben feltárt kedvezőtlen tendenciák mérséklése többirányú, összehangolt beavatkozást igényel. Az e prioritásban tervezett beavatkozások a városok demográfiai problémáira, illetve a szegregátumokkal kapcsolatos konfliktusokra kínálnak megoldást, a városok ellátó szerepének szélesítését segítik elő, a szociális és egészségügyi alapszolgáltatásokhoz való hozzáférést, a lakosság képzettségének és innovációs képességének javítását támogatják, elősegítve ezzel a Koncepcióban kitűzött célok elérését.

Alapvető fontosságú Veszprém megyében - az országos stratégiai célkitűzésekhez is kapcsolódva - a népesség szellemi, erkölcsi, tudásban és értékekben való gyarapodásának elősegítése a képzettség emelésével, a képességek bővítésének, az innovációra való nyitottság növelésének támogatásával. A kitűzött stratégiai célok elérése érdekében lényeges a családok és a közösségek megerősítése, a közösségi és egyéni felelősségvállalás erősítése, az értékátadás kereteinek biztosítása, a fiatalok és a képzettséget szerzettek térségben tartása.

Kiemelt fontosságú a népesség egészségi állapotának javítása az egészségmegőrzés és a gyógyulás elősegítése, a prevenció, az egészséges életmód, a sport és a mozgás, valamint az egészséges táplálkozás ösztönzése.

Veszprém megye fejlődésének - versenyképessége javításának - lényegi feltétele a korszerű gyakorlati tudást biztosító képzés és szakképzés fejlesztése, a képességek folyamatos fejlesztésének és az élethosszig való tanulás feltételeinek széleskörű biztosítása, a kutatás-fejlesztés és az innováció eredményeit a térségi gazdaságba és a helyi társadalomba integrálni képes kreatív térségi társadalom kialakítása.

A prioritás kapcsolódása a megye területén azonosított térségek fejlesztéséhez, helyzetének javításához

A prioritás Veszprém megye egész területére koncentrál. A köznevelési intézmények épületeinek állagromlása miatti az oktatás infrastruktúrájának színvonala nem kiegyenlített. A megye egészségügyi és oktatási központjainak szerepe a leginkább hangsúlyos. A területi hátrányokból, periférikus helyzetből származó társadalmi hátrányok csökkentése kiemelten a megye Vas és Zala megyei határ menti településeiben, valamint a belső periféria településeiben fontos.

A prioritás keretében tervezett intézkedések szöveges bemutatása

A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközis stb.), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése

Az óvoda, a bölcsőde fejlesztésének, illetve a családi napközi kialakításának célja a kisgyermekes fiatalok helyben tartása, a település népességmegtartó képessége érdekében.

E célkitűzéseket az alábbi támogatott beavatkozások szolgálják:

- Az épületek fizikai állapotának javítása.
- A helyszínek óvodai, bölcsődei feltételeinek kialakítására, szolgáltatások fejlesztése.
- Egészséges óvodai, bölcsődei környezet megteremtése *(egészséges ivóvíz, megfelelő szanitáció és higiéné, egészséges beltéri levegő)*.
- Családi napközi helyszínek komplex fejlesztése.

A lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása, prevenció

Földrajzi- (térségi) és szakterületi ellátás-fejlesztési programok kidolgozása és társadalmi együttműködéssel történő megvalósítása a területi és szakmai hozzáférési aránytalanságok csökkentésére, a hatékonyság és minőség javítására. Cél, hogy a programok a megye minden térségében kiterjedjenek az összes népegészségügyi szempontból jelentős szakterületre, különös tekintettel az egészségmegőrzésre és a betegségmegelőzésre, valamint érintsék a következő szakterületeket: az alapellátás, a foglalkozás-egészségügyi ellátás, a sürgősségi ellátás és rehabilitáció, valamint a kardiovaszkuláris, pulmonológiai, onkológiai, pszichiátriai és gyermek-egészségügyi ellátás. Mindezek érdekében feladat:

- Az egészségügyi ellátórendszer további fejlődésének elősegítése, a strukturális átalakítása pozitív eredményeinek stabilizálása, a kialakuló betegút-szervezést támogató intézményrendszer erősítése.
- Az alapellátás és a járóbeteg-ellátás összehangolt fejlesztése *(a Semmelweis Tervben megfogalmazott célkitűzések megvalósítására)* a térségi és települési sajátosságok figyelembevételével.
- A betegutak folyamatos figyelemmel kísérése (monitoringja) hatékonyságának értékelése, szükség szerinti változtatások bevezetése.
- Az egészségügyi és szociális ellátórendszer intézményei elérhetőségének - javítása, megközelítésük könnyítése.
- Prevenció program kidolgozása.
- A megye határain túlnyúló - országos és nagytérségi szerepű - egészségügyi szolgáltatások megőrzése és fejlesztése kiemelten Balatonfüreden és Tapolcán.
- Az egészségügyi intézményi rendszer átalakítása során kialakult gyógyturisztikai intézmények fejlesztése, speciális szolgáltatásaik bővítése.
- Az esetleges járványok megelőzésének és a járványok elleni védekezés cselekvési tervének kidolgozása.
- A lakosság élethosszig tartó, rendszeres fizikai aktivitásra ösztönzésére, amely ne csupán az egészségügyi ellátórendszer intézményi oldalán, hanem sportszolgáltatási,

sportszervezeti keretek között is biztosítson lehetőséget a prevenció és népegészségügyi kezdeményezésekre.

A népesség képzettségének és innovációs képességeinek javítása, fiatalok, pályakezdők megyei foglalkoztatásba integrálása

- **A K+F+I szektor erősítése**
 - A megyei és a térségi gazdaságba hasznosulni és integrálódni képes kutatás-fejlesztési tevékenységek támogatása a Pannon Egyetem, az MTA BLKI és a Badacsonyi Szőlészeti-Borászati Kutatóintézet bázisán, az eredmények felhasználásával a magasabb szellemi hozzáadott értéket biztosító munkahelyek bővítése elsősorban Veszprémben és a Székesfehérvár – Várpalota - Veszprém - Ajka tengely mentén, valamint Balatonfüred és Pápa térségében. Cél az egyetem-kutatóintézet-ipar klaszterek, platformok működésének támogatása, a kapcsolatrendszerek erősítése.
 - Az informatikai oktatás fejlesztés a Pannon Egyetem bázisán.

- **A köznevelés fejlesztése**
 - A helyi kultúra és a helyi hagyományok beépítése a köznevelésbe részben a turizmus fejlesztése, részben pedig a térségi és települési népességmegtartó képességet is erősítő valamint a fenntartható fejlődést elősegítő helyi identitástudat növelése érdekében.
 - A nyelvoktatás fejlesztése egyrészt a turizmus szolgálatában, másrészt a jelentős német nemzetiség identitástudatának megőrzésének érdekében.
 - Korszerű digitális megoldások alkalmazása az oktatásban.
 - Környezettudatos szemléletformálást segítő programok megvalósítása, melyek célközönsége valamennyi társadalmi csoportot érintheti (pl. családok, gyermekek, fiatalok, idősebb korosztály).

- **A szakképzés és felnőttképzés**
 - Veszprém megye gazdasági sajátosságaira, piaci igényeire tekintettel lévő oktatásfejlesztés mind a szakképzés, mind a felnőttképzés vonatkozásában elsősorban Veszprémben, Ajkán, Pápán, Balatonfüreden és Várpalotán.
 - A gyakorlati tudás átadására alkalmas műhelyek, gyakorlóhelyek fejlesztése
 - A térségi gazdaság szereplőinek erőteljesebb bevonása a gyakorlati tudás elsajátításába
 - Duális képzési programok a megye oktatási- képzési helyei és vállalkozásai együttműködésével.
 - A távoktatás lehetőségeinek bővítése a felnőttképzésben a legmodernebb internetes és informatikai háttér alkalmazásával.
 - A felnőttképzés egyéb területeinek fejlesztése - a nem-formális pedagógia módszertanára épülő képzések, az önművelésre, az önképzésre, a közös tanulási-tanítási folyamatokra épülő, a kulturális intézményrendszere által életre hívott és

támogatott informális képzések szakkörök, illetve a népfőiskolai tevékenység támogatása.

▪ Felsőoktatás

- Veszprém megye, illetve a Közép-Dunántúli térség gazdasági sajátosságaira, piaci igényeire tekintettel lévő oktatásfejlesztés a Pannon Egyetem bázisán, piac-érzékeny oktatási-képzési programok.
- A Pannon Egyetem versenyképességét és a nemzetköziesedés folyamatát javító oktatási és kutatási kapcsolatok fejlesztése és az oktatási programokban való együttműködés a hazai és nemzetközi felsőoktatási intézményekkel és kutatóintézetekkel.
- Speciális készségek és tudások oktatása (pl. vállalkozóvá válás, szaknyelvi kompetenciák, egyéni tudásmenedzsment, kultúraközi kommunikációs készségek, kollaborációs készségek és módszerek, problémamegoldó képességeik, általános és kurrens információs és kommunikációs technológia (IKT) ismeretek, stb.) a Pannon Egyetemen.

▪ A szociálpolitika hatékonyságának javítása

- A felnőtteket és a gyerekes családokat szükségleteik szerint erősítő, - települési szinten egy egységes struktúrát alkotó - szociálpolitikai szolgáltatások rendszerének létrehozása, illetve bővítése a megye településeiben (illetve együtt élő település csoportjaiban).
- Szociális szolgáltatások és intézmények infrastruktúra fejlesztése.
- A fogyatékos személyek, megváltozott munkaképességűek társadalmi és munkaerőpiaci integrációjának elősegítése.
- Civil szervezetek, egyházak szociális tevékenységének támogatása, azok integrálása a térségek és települések szociálpolitikai szolgáltató rendszerébe.

▪ A kultúra fejlesztése

- A gazdag helyi-, térségi- és nemzeti tudat, önbecsülés és összetartozás erősítése a közösségi művelődés eszközeivel.
- A kulturális örökség megőrzése (az értékre, megőrzési hajlandóságra való érzékenyítés lényeges elem a vidéki térségekben), mint gazdasági, mint társadalmi erőforrás fenntartható megőrzése, értékeinek kibontakoztatása, hozzáférésük javítása.
- Nemzetiségi kultúra és életmód sajátosságainak megőrzése, ápolása.
- A megye nemzetiségi közösségeinek kulturális autonómiájának erősítése, ennek érdekében a megye nemzetiségi közösségei, önkormányzatai, intézményei támogatása.
- A turizmusba bekapcsolódni képes épített örökségi helyszínek bővítése és érték-kibontakoztató helyreállítása.
- A kulturális örökségvédelem beépítése a megye várostérségei fejlesztési terveibe.
- A kulturális szolgáltatásokhoz és a közművelődés lehetőségeihez való hozzáférés támogatása, a területi különbségek csökkentése érdekében a kulturális szolgáltatások fejlesztése, a kulturális javakhoz és értékekhez való hozzáférés javítása.

- Jelentős helyi értéket képviselő felhagyott katonai és ipari létesítmények (pl. Hajmáskér laktanya főépülete, Hajag-tető BARS-állomás, Tótvázsony és Szentkirályszabadja objektumai, Ajka üvegyár illetve szénosztályozó, stb.) környezetének helyreállítása, hasznosításra való alkalmassá tétele.

A fizikai aktivitás, szabadidős testmozgás és sport fejlesztése

- Rendszeres egészségvédő testmozgás programok megvalósítása a megye településein.
- A fizikai aktivitás és egyéni, illetve amatőr csapatsport szerepének növelése az egészségmegőrzésben.
- A sportbeli hagyományok támogatása.
- A mindennapos testnevelés feltételeinek biztosítása a nevelési-oktatási intézményekben, diáksport versenyek, mozgásprogramok rendezése.
- A sportlétesítmények korszerűsítése és közösségi szabadidős használatra történő megnyitása.
- Nemzetközi versenyek támogatása a megye sikeres sportágaiban.
- Kisgyermekkorai, óvodai mozgásfejlesztést célzó programok.
- A végzettség nélküli iskolaelhagyás érdekében az általános iskolai oktatás iskolán kívüli eszközökkel történő kiegészítését támogató programok (kiemelten a helyi sportszervezetek hazai sportszövetségek intézményi és egyesületi programjaiba, valamint nemzetközi sporteseményekhez – Veszprém megye tekintetében akár nemzetközi kulturális eseményekhez, mint amilyen a Veszprém Európa Kulturális főváros 2023 programhoz – kapcsolódó, fiatalok bevonását célzó programjaiba való bekapcsolódást ösztönző kezdeményezések).
- A megyei felsőoktatási intézmények részvételének ösztönzése az intézményi és lakossági szabadidősportot, egészségnevelést támogató programokban (egészségfejlesztő egyetemek).

A DIMOP Plusz és a EFOP Plusz szerinti további, releváns intézkedések

(iránymutatás a megyei operatív program számára):

DIMOP Plusz:

Digitális transzformáció

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- Elektronikus ügyintézés kiszélesítése
- Helytől független ügyintézés lehetőségének fejlesztése
- Kormányhivatali szolgáltatások fejlesztése

Adatvezérelt közigazgatás

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- Folyamatok automatizálása és automatizált döntéshozatal
- Mesterséges intelligencia (MI) és robotizálás alkalmazása a közszolgáltatások terén

Helyi közszolgáltatások digitalizációja

Az intézkedés az alábbi beavatkozást tartalmazza:

- Okostelepülés-fejlesztés és önkormányzati szolgáltatásbővítés

Nyilvántartások közötti átjárhatóság

Az intézkedés az alábbi beavatkozást tartalmazza:

- Központi Kormányzati Szolgáltatás Busz (KKSZB) adatkapcsolatok kialakítása és fejlesztése

Állami alkalmazásfejlesztés konszolidációja

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- Szabályozott és központi e-ügyintézési szolgáltatások továbbfejlesztése és kiterjesztése
- Kibervédelmi fejlesztések

EFOP Plusz:

Egészségügyi fejlesztések

- az alapellátás szerepének megerősítése a szolgáltatások elérhetőségének javításával, a dolgozók kompetenciáinak, szaktudásának növelésével, az alapellátás prevenciók tevékenységének megerősítésével;
- prevenciók programok az egészségmegőrzés és a betegségmegelőzés támogatása érdekében;
- a szervezett szűrési rendszer továbbfejlesztése;
- az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés megerősítése, többek között hiánypótló szolgáltatások kialakításával;
- a járó- és fekvőbeteg-ellátás, valamint a mentés infrastrukturális feltételeinek és eszközellátottságának javítása;
- az egészségügyi humán erőforrás megerősítése többek között a hiányzó szakemberek biztosításával, korszerű képzésekkel, továbbképzésekkel, a munkakörülmények javítása, a szakdolgozók munkaterhelésének csökkentésével és életkörülményeinek javításával az életpálya modell kialakítása révén;
- az e-egészségügy rendszerének továbbfejlesztése, telemedicina szolgáltatások széleskörű elérhetőségének támogatása;
- a rendszeres, egészségfejlesztő testmozgás népszerűsítése.

XXI. századi köznevelés

- az oktatás és a képzés minőségének és munkaerő-piaci relevanciájának növelése;
- a köznevelés digitális infrastruktúrájának, eszközparkjának és szolgáltatásainak megújítása;
- a pedagógusok digitális és digitális oktatási kompetenciájának fejlesztése, valamint a digitális tartalmak kiterjesztése, hozzáférhetőségének javítása;
- a tanulók digitális kompetenciáinak és idegen nyelvi készségének megerősítése;
- a nem-formális és informális tanulási lehetőségekhez való hozzáférés javítása.

- a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés, valamint a köznevelési intézmények hátránykompenzációjának erősítése, a korai iskolaelhagyás megelőzése;
- az iskolai eredményesség javítása a művészeti neveléssel, tehetségtámogatással;
- a pedagógiai szakszolgálati intézmények, a gyógypedagógiai intézmények szakmai és infrastrukturális fejlesztése;
- az értelmi, érzelmi illetve testi fejlődés harmonikus egyensúlyának támogatása, az egészségtudatos életmód elterjesztése.

Társadalmi felzárkózási fejlesztések

- hátrányos helyzetű személyek vállalkozóvá válásának és munkalehetőségeinek bővítése területileg is célzott, egyénre szabott szolgáltatások biztosításával, vállalkozások és társadalmi vállalkozások elindításának segítségével;
- közfoglalkoztatottak nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedési esélyeinek növelése;
- a foglalkoztathatóság növelése, az alacsony képzettségűek tanulási lehetőségeinek biztosítása, valamint a fogvatartottak társadalmi reintegrációjának elősegítése;
- foglalkoztatási szempontból különösen hátrányos helyzetűek (kiemelten a roma nők) foglalkoztatásba ágyazott képzése;
- a telepszerű körülmények között élők társadalmi integrációja, lakhatási helyzetük javítását célzó intézkedés komplex programokkal;
- egészséges és biztonságos lakókörnyezet megteremtése a legszegényebb településeken, humán és infrastrukturális jellegű beavatkozások összehangolt, integrált módon történő biztosításával;
- gyermekes családok szegénységének csökkentése, integrált járási gyermekprogramok és a koragyermekkori felzárkózást segítő szolgáltatások fejlesztésével;
- oktatási esélyteremtés, a köznevelési intézmények esélyteremtő szerepének erősítése;
- együttműködő társadalom erősítése, támogató-megtartó helyi közösségek, szemléletformálás;
- a kulturális intézmények által folytatott, az egész életen át tartó tanulást támogató fejlesztések támogatása;
- társadalmi felzárkózást megerősítő szakpolitikai fejlesztések és koordináció.

Szociális fejlesztések

- megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatási helyzetének javítása;
- sérülékeny csoportok (főként a gyermekek, fogyatékos személyek és idősek) szociális védelemének javítása, valamint a minőségi szociális szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésük biztosítása;
- a gyermekek családban történő nevelkedésének támogatása, nevelőszülői hálózatok megerősítése;
- fogyatékos személyek és idősek családban maradását elősegítő szolgáltatások fejlesztése;
- szociális szolgáltatások és intézmények fejlesztése és funkcióváltásának támogatása;
- szociális- és gyermekvédelmi ellátórendszer fejlesztése

Rászoruló személyek támogatása

- alapvető élelmiszerekből összeállított csomagok rendszeres biztosítása az alacsony jövedelmű, vagy jövedelemmel nem rendelkező rászoruló személyek számára;
- meleg étkezés rendszeres biztosítása hajléktalan személyek számára;
- alapvető fogyasztási cikkek rendszeres biztosítása;
- élelmiszerfelesleg gyűjtése és továbbítása az élelmiszerbiztosításhoz kapcsolódó anyagi támogatások kiegészítéseként;
- kísérő intézkedések biztosítása (pl. az életvitelhez és a társadalmi felzárkózáshoz hozzájáruló intézkedések, az egészségi állapot megállapításához szükséges vizsgálatok) más intézkedésekhez kapcsolódóan

Család- és ifjúságügyi fejlesztések

- a családi élet és a munka összeegyeztethetőségének támogatása többek között az atipikus foglalkoztatási formák elterjesztésével;
- bölcsődei férőhelyek számának növeléséhez kapcsolódóan magasan képzett szakemberállomány (kisgyermeknevelők) biztosítása;
- a családok szerepének megerősítése, családbarát értékek közvetítése, valamint az egyszülős és mozaikcsaládok támogatása komplex intézkedési csomag biztosításával;
- generációk közötti kapcsolatok erősítése fizikai, szellemi aktivitást igénylő programok biztosításával;
- tehetséggondozáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása;
- élménypedagógiai programok és fizikai aktivitásra építő programok megvalósítása;
- önkéntesség kultúrájának népszerűsítése;
- a családok és fiatalok védelmének biztosítása érdekében kríziskezelő szolgáltatások fejlesztése és kríziskezelő ambulanciák építése.

Indikátorok meghatározása

Az operatív programok pontos indikátorkészlete egyelőre nem ismert. A DIMOP Plusz-on és EFOP Plusz-on kívüli intézkedésekhez tartozó lehetséges indikátorok:

Intézkedés	Lehetséges indikátor
A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközök stb.), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése	- Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása
	- Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi, egyéb ellátási formák)
A lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása, prevenció	- A megye lakossága
	- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma

	- Akadálymentesített épületek száma
A népesség képzettségének és innovációs képességeinek javítása, fiatalok, pályakezdők megyei foglalkoztatásba integrálása	- Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is
	- A munkahelyi képzésekben résztvevők száma

A prioritás kapcsolódása a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:

- Szociális Európa

Indikatív forrásallokáció prioritás szinten

- Uniós források
- Digitális megújulás operatív program
- Humánfejlesztési operatív program
- Hazai költségvetési forrás
- Egyéb forrás

A program lebonyolításban közreműködő szereplők

- Veszprém Megyei Önkormányzat
- Települési önkormányzatok
- Önkormányzati intézmények

Valamennyi beavatkozás potenciális kedvezményezett köréhez tartoznak: települési önkormányzatok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, vállalkozók, civil szervezetek, egyházak.

6.4. Prioritás - A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás

A prioritás megnevezése

A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás

Célkitűzések

Veszprém Megye Területfejlesztési Konceptiója külön stratégiai célban határozza meg a mobilitás megyei szintű javításának fejlesztési céljait és a kapcsolódó feladatokat. Az elérhetőség és biztosításának egyik eszközeként a közlekedésnek hozzá kell járulnia a társadalmi és gazdasági célok megvalósulásához. Ezért elengedhetetlen, hogy megfelelő minőségű, mennyiségű, valamint a területi sajátosságokat figyelembe vevő és a megyei fejlesztési célok teljesülését elősegítő és támogató közlekedési rendszer jöjjön létre Veszprém megyében. A konkrét fizikai kapcsolatok hiánya akadályozza a térségeket, településeket gazdasági potenciáljuk kiaknázásában.

A cél a közlekedési szolgáltatások minőségének, és megbízhatóságának javítása, ezen keresztül a gazdaság versenyképességének növelése, illetve az itt élők életminőségének javítása.

A prioritás indoklása és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz

A mobilitás lehetőségének biztonsága kiemelt fontosságú Veszprém megyében a munkahelyek és foglalkoztató központok elérhetőségének biztosítása, ezzel a foglalkoztatás növelése érdekében. Az elérhetőség nem csak a mobilitás (közlekedés) mennyiségének és minőségének fokozásával javítható, hanem keresleti oldalról az utazási igények csökkentésével, valamint egyéb alternatív megoldásokkal, például az infokommunikációs szolgáltatások fejlesztésével is.

Javítani kell a funkcionális és foglalkoztatási központok elérhetőségét, hogy összekötő kapocsként működhessenek vonzáskörzetük és a többi központ között. Annak érdekében, hogy a vidéki, illetve a társadalmi-gazdasági szempontból periférikus térségekben élők minél kevesebb hátrányt szenvedjenek a szolgáltatásokhoz és a munkahelyekhez való hozzáférés

tekintetében, alternatív lehetőségek kiaknázásán túl elsősorban a napi munkába járást megbízhatóan lehetővé tevő közösségi, és közúti közlekedés javítása szükséges.

A megyei Program – fenti, Konceptióban meghatározott szempontokat is figyelembe véve – meghatározza a közútfejlesztés, a vasútfejlesztés és a kerékpáros közlekedés fejlesztésének országos szintű, Veszprém megyét érintő feladatait, amelyek várhatóan megvalósulnak a tárgyi időszak végére. A Program a koncepció céljaihoz kapcsolódóan az elérhetőség javítását, a térségi mobilitás biztosítását, a környezetbarát illetve az intelligens közlekedés támogatását és forgalombiztonsági beavatkozásokat irányoz elő.

A megye kiegyensúlyozott területi fejlődését hátráltatják a közlekedési hálózat hiányosságai, melyek elsősorban az észak-dél irányú kapcsolatok terén, illetve a főútvonalaktól távol eső periférikus térségek nehézkes elérhetőségében mutatkoznak meg, továbbá esetenként a város és térsége kapcsolatrendszerében. A megye mellékúthálózatának kiépítettsége és állapota nem kielégítő, fejlesztésével a megyén belüli elérési idők optimalizálása, korszerű gazdaság szervezési követelményekhez való igazodása érhető el. Hiányosak a megyében a belső kerékpárút hálózati elemek, a meglévő kerékpárutak minősége zömében nem megfelelő, a kapcsolódó infrastruktúra szinte teljesen kiépítetlen. A mellékúthálózat jelentős része ugyan alkalmas kerékpárforgalom strukturált levezetésére, de ezek helyét és kiegészítő feltételeit meg kell teremteni, amiben a mellékutak útburkolatának minősége is fontos szerepet játszik. Az egyre erősödő tranzitforgalom ellehetetleníti egyes települések belső forgalmát, megsokszorozva a balesetveszélyt, a települési környezeti ártalmakat. A települési közúthálózati elemek kiépítettsége nem teljes, a kiépített szakaszok burkolatának minősége, szélessége, teherbírása több helyen nem megfelelő.

A megye közösségi közlekedési lefedettsége csaknem 100 %-os, amit legnagyobb részben a közúti közösségi közlekedés biztosít. Azonban az autóbusz közlekedés szervezettsége, szolgáltatások színvonala nem kielégítő. A közösségi közlekedési formákon belül és között az átszállási lehetőségek lokálisan és időben sem felelnek meg az elvárásoknak, a kapcsolódó infrastruktúra, a pályaudvarok műszaki színvonala, elhelyezkedése nem megfelelő. A közösségi közlekedési formák igénybevételének egyszerűbb és átjárhatóbb formában való működése érdekében szükséges a közösségi közlekedési szervezetek kialakítása, a közúti és vasúti közlekedés menetrendjeinek összehangolása, a közösségi közlekedésben részt vevő járművek optimális és költséghatékony használatának megteremtése, a járműpark frissítése, felújítása, környezetbarát autóbuszok beszerzése.

A megye ipari és gazdasági fejlesztése szempontjából nagy jelentőségű a meglévő vasúti hálózat. Az áruszállítások környezetbarát, költséghatékony megoldását jelentheti a vasúti szállítási lehetőségek jobb kihasználása. A meglévő, fejlesztendő és az új iparterületek esetében ezt iparvágányok kiépítésével lehet elősegíteni.

Veszprém megye területét érintő, előkészítés alatt levő 2022. évi megvalósítással ütemezett közúti fejlesztések:

- 8-82. sz. főutak összekötésére kialakítandó, 8229 j. Veszprém Aréna összekötő út

- A 83. sz. főút Pápa – Győr közötti szakaszának 2x2 sávós, 110 km/h tervezési sebességgel történő főúti fejlesztése, a településeket elkerülő szakaszok kiépítésével. A fejlesztés IKOP forrásból fog megvalósulni. Megvalósítása 2023-ban várható.
- A 83. sz főút beruházáshoz kapcsolódóan megvalósítandó a 83. sz. főút és a 8305 jelű összekötő út közötti szakaszon a repülőtér megközelítését a belterületek elkerülésével biztosító 8315 jelű útszakasz.
- 8. számú főút Herend – Jánosháza: 50 km-es szakaszon meglévő nyomvonalon 2x2 forgalmi sáv kiépítése, külön szintű csomópontokkal. Ajka, Devecser, Tüskevár elkerülő új nyomvonalon.

Tervezett, de megvalósítási időpont nélküli fejlesztések:

- 72. sz. főút csomópont – Veszprém elkerülő útgyűrű: 13,2 km-es szakaszán a meglévő 2x2 forgalmi sávós út fejlesztése és bővítése, a város 5 csomópontjának külön-szintűvé történő átépítése
- A 71. számú főút Badacsonyt elkerülő nyomvonala csak egy szakaszon készült el, Badacsonytördemictől északra hiányzik, megvalósítása lehetőséget adna a Balaton menti szakasz tehermentesítésére.

Tervezett, de belátható időn belül meg nem történő közúti fejlesztések:

Országos és Veszprém megyei területfejlesztési cél, hogy a 8-as főút fejlesztése az országhatárig, Rábafüzesig mielőbb megvalósuljon. Fontos, hogy a Dunántúlt biztonságos út kösse össze az észak-olasz, a szlovén és a dél-osztrák térségekkel. A gyorsforgalmi út fejlesztés az eddigiekénél sokkal élénkebb gazdasági kapcsolatok kialakulását tenné lehetővé, hiszen Európa egyik legdinamikusabban növekvő gazdasági térsége a magyar vállalkozások számára piacot, munkalehetőséget nyújtana.

Fenti fejlesztések területrendezési háttérét Veszprém megye területrendezési tervének módosítása többségében biztosítja.

Megyei TRT-ben szereplő megvalósítási időpont nélküli főúthálózati fejlesztések:

- Pápa (83. sz. főút) – Rábacsanak térsége (86. sz. főút) a 8408 jelű összekötő út fejlesztésével
- Pápa – Devecser – Tapolca főút
 - a 7317 és 8402 jelű összekötő utak fejlesztésével
 - Devecser nyugati elkerülésével
- Devecser – Sümeg – Keszthely főút
 - Sümeg nyugati elkerülésével
 - Csabrendek elkerülő megvalósításával

Meglévő főutak tervezett belterületet elkerülő szakaszai:

- 834. sz. Borsosgyőr
- 832. sz. Pápa ÉK-i elkerülő
- 77. sz. Tapolca északi elkerülő
Nagyvázsony, Pula, Kapolcs, Monostorapáti

- 82. sz. Zirc, Eplény, Veszprém
- 84. sz. Sümeg

Vasúti fejlesztések:

Az EU V. sz. korridor nyugati ágát képező Budapest – Boba – Zalaegerszeg – Hódos vasútvonal (melynek részét képezi a Székesfehérvár – Boba vasútvonal is) átépítése több ütemben valósul meg. A Székesfehérvár – Boba vonalszakaszra elkészített tervek az alábbi paraméterek figyelembe vételével kerültek kidolgozásra:

Székesfehérvár – Várpalota vonalszakasz	Két vágány, 160 km/h
Várpalota – Pétfürdő vonalszakasz	Két vágány, 120 km/h
Pétfürdő – Veszprém vonalszakasz	Két vágány, 160 km/h
Veszprém – Herend vonalszakasz	Egy vágány, 120 km/h
Herend – Ajka vonalszakasz	Egy vágány, 80 km/h
Ajka – Boba vonalszakasz	Egy vágány, 160 km/h

Balaton vasúti megközelítését és a kötőtpályás körüljárás feltételeinek javítását célzó projekt keretében folyik a Balaton északi parti 29. számú vasútvonal fejlesztése.

A prioritás kapcsolódása a megye területén azonosított térségek fejlesztéséhez, helyzetének javításához

A prioritási tengely a megye egész területére koncentrálna, de minden esetben az érintett települések helyi adottságaihoz kell igazítani és egymással térségileg integráltan kell megvalósítani.

A prioritás keretében tervezett intézkedések szöveges bemutatása

A program, figyelembe véve a Nemzeti Közlekedési Stratégia célkitűzéseit is, az alábbi területeken irányoz elő intézkedéseket és beavatkozásokat:

Az elérhetőség javítása

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- A megye térségei városai elérhetősége, versenyképességük javítása, népességmegtartó és népességvonzó képességük növelése érdekében a hiányzó közlekedési kapcsolatok pótlása
- A hiányzó, illetve gyenge kapacitású É-D-i közlekedési kapcsolatok kiépítése, illetve kapacitások növelése
- A megyei területrendezési tervben rögzített közúti és vasúti, illetve kerékpáros hálózatfejlesztések ütemezett megvalósítása
- A kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása

Térségi mobilitás biztosítása

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- Kerékpárút hálózat kialakítása és a meglévő kerékpárút hálózat további fejlesztése, a balesetmentes közlekedés feltételeinek megteremtése településközi és települési szakaszok kiépítésével
- Utazási igényeknek megfelelő és színvonalú, igényvezérelt közösségi közlekedés biztosítása, települések közötti munkahelyi buszok, iskolabuszok indítása
- Intermodalitás javítása: vasúti, közúti és egyéni közlekedési módok közötti módváltások megkönnyítése, szükség szerint közlekedési hálózatok átszervezése, integrált közlekedési csomópontok létrehozása.
- P+R, B+R kapacitások bővítése

A környezeti károk enyhítését szolgáló közlekedési módok fejlesztése

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- A pozitív externáliákat létrehozó tevékenységek (gyaloglás, kerékpározás, közösségi közlekedés) támogatása
- B+R terminálok kialakítása, kerékpártárolók kialakítása
- Bérbringa rendszerek fejlesztése, kiépítése
- Klímabarát, alacsony szén-dioxid kibocsátású, versenyképes és biztonságos városi tömegközlekedés kialakítása, a gyalogos és a kerékpáros közlekedés előtérbe helyezésével, valamint a szolgáltatások technikai alkalmazkodása a klímaváltozáshoz
- Elektromos buszok, elektromos autók beszerzése, használata
- Korszerű kedvező károsanyag kibocsátású, illetve zéró emissziós áruszállító járművek használata
- A településeken "zöld zónák" (kerékpáros, gyalogos, elektromos közlekedés) létrehozása

Intelligens közlekedési rendszerek fejlesztése

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- A közösségi közlekedés szereplőinek, a több kistérséget összefogó összehangolása egy modulárisan felépülő, fenntartható rendszer keretében.
- Közlekedésszervezési megoldások, a városi közlekedés hatékonyságának javítása érdekében (pl. közösségi közlekedés járműparkjának menedzsmentje, elektronikus jegyrendszer kiépítése, kerékpárszállítás, stb.)

Forgalombiztonság növelése

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- A települések közötti kerékpárút hálózat fejlesztése
- A településeken belül közlekedő lakosok biztonságának növelése érdekében szükséges forgalomtechnikai megoldások (pl. jelzőlámpák elhelyezése, gyalogátkelőhelyek létesítése, forgalomlassító szigetek elhelyezése, stb.)

Az IKOP Plusz szerinti további, releváns intézkedések

Az IKOP Plusz vasúti hálózatra, valamint gyorsforgalmi és 1 – 3 számjegyű utakra vonatkozó Veszprém megye esetében releváns intézkedései részei a megyei stratégiai programnak,

azoknak a megyét érintő elemi megvalósulása Veszprém megye érdeke is, de e feladatok országos hatáskörbe tartoznak.

Az IKOP Plusz további intézkedései amelyek megyei, illetve helyi, települési szinten is relevánsak:

- Közlekedési célú megújuló energia előállítását szolgáló technológiák fejlesztése elsősorban biogáz (bio LNG, CNG), megújuló alapú hidrogén és fejlett bioüzemanyagok vonatkozásában.
- Alternatív üzemanyag-töltő infrastruktúra (pl. e-töltők, H-töltők) fejlesztése.
- Önvezető autózást támogató rendszerek kiépítése/fejlesztése.

Indikátorok meghatározása

Az operatív programok pontos indikátorkészlete egyelőre nem ismert. Az IKOP Plusz-on kívüli intézkedésekhez tartozó lehetséges indikátorok:

Intézkedés	Lehetséges indikátor
Az elérhetőség javítása	- Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza
Térségi mobilitás biztosítása	- Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza
A környezeti károk enyhítését szolgáló közlekedési módok fejlesztése	- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma
	- Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza
	- Intermodalitást szolgáló csomópontok számának növekedése, az átszállási lehetőségek infrastrukturális javítása (pl. B+R, P+R rendszerek).
Intelligens közlekedési rendszerek fejlesztése	- Kialakított intelligens közlekedési rendszerek száma
Forgalombiztonság növelése	- Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma
	- Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma

A prioritás kapcsolódása a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:

- Jobban összekapcsolt Európa

Indikatív forrásallokáció prioritás szinten

- Uniós forrás
- Mobilitás operatív program
- Hazai költségvetési forrás
- Egyéb forrás

A program lebonyolításban közreműködő szereplők

- Veszprém Megyei Önkormányzat
- Települési önkormányzatok

Valamennyi beavatkozás potenciális kedvezményezett köréhez tartoznak: települési önkormányzatok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, vállalkozók, civil szervezetek, egyházak.

6.5. Prioritás - A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadataptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése

A prioritás megnevezése

A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadataptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése

Célkitűzés

Az elkövetkező időszakban is permanens cél a megye egyedülállóan gazdag és sokrétű természeti adottságainak megóvása, hogy azok a megye fejlődésének szolgálatába állíthatósága a fenntarthatóság szem előtt tartásával továbbra is biztosítva legyen. Kiemelkedően fontos a vizek és az ásványkincsek adta potenciálok kihasználása, valamint a természeti és kulturális értékek idegenforgalmi hasznosítása. A klímaváltozás káros hatásaihoz történő hatékony alkalmazkodás és az energiahatékonyság, kiegészülve a zöldenergiák térnyerésével a megye versenyképességének kulcskérdése. Az energiatudatosság erősítése és a környezeti nevelés is e prioritás célja.

A prioritás indoklása és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz

Veszprém megye kiemelkedően gazdag természeti erőforrásokban, amelyek így a megye és térségei fejlesztésének meghatározó erőforrásai. Ezért a megyei fejlesztési koncepció és az abban foglalt keretek között kidolgozott stratégiai program csak olyan fejlesztési irányokat és beavatkozásokat támogat, amelynek eredménye nem jár a táji-, természeti potenciálok helyreállíthatatlan károsításával, a tájkép harmóniájának sérülésével, a biológiai sokszínűség elszegényedésével. Olyan fejlesztési irányok élveznek preferenciát, amelyek anélkül használják ki ezeket a potenciálokat a mai generáció érdekében, hogy azzal az értékek hosszú távú megőrzését veszélyeztetnék.

Az elmúlt évtizedekben a térségi erőforrások közül sokszor indokolatlanul háttérbe szorultak az ásványi nyersanyagok. Veszprém megye kivételes készletekkel rendelkezik barnaszénből, bauxitból valamint oxidos és karbonátos mangánércből, melyek korábban az ipari termelés meghatározó nyersanyagai voltak. A dekarbonizációt célul kitűző hazai klímapolitikai dokumentumokkal összhangban a szén hőenergiatermelésre való hasznosítása nem támogatható, ezzel szemben a megújuló energiaforrások térnyerésének elősegítése indokolt.

A Balaton Régió fejlesztésének - a Koncepcióban is deklarált - célja, hogy a természetesség és a magas életminőség közép-európai mintarégiója legyen. Váljon ez a több megyére kiterjedő, összehangolt tervezést és fejlesztést igénylő térség a környező táj egyedülálló természeti és kulturális adottságaira építve, európai szinten igényes, exkluzív vonzó lakó-, üdülő-, és munkakörnyezetté. A megyei program a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodást, közte a turisztikai potenciál elemeinek védelme illetve a megye egyedülállóan gazdag turisztikai potenciálja hasznosítása érdekében avatkozik be.

A klímaváltozás alapvető okai és következményei nagyrészt a városi térségekben összpontosulnak. A városok mikro- és mezoklíma a globális változás hatásai nélkül is jelentősen eltérnek a kevésbé városiasodottabb térségektől, ezek a különbségek pedig a klímaváltozás hatására a későbbiekben felerősödhetnek. Így a településpolitika klímaváltozásra adott reakciói napjainkban az európai gondolkodás részét képezik. A vidéki térségekben a klímaváltozás hatásai más formákban jelentkeznek (pl időjárási szélsőségek okozta anomáliák, aszályok, villámárvizek, invazív növényfajok, stb.). A klímaváltozás hatásaira koncentrálnó megközelítésmód és az alkalmazkodóképességet célzó intézkedések egyben lehetőséget is teremtenek az alternatív gazdasági növekedésre és a környezettudatosság növelésére.

A prioritás kapcsolódása a megye területén azonosított térségek fejlesztéséhez, helyzetének javításához

A természeti és a táji értékek védelme és fejlesztése kiemelten fontos a Balaton-felvidéki Nemzeti Park területén, illetve a természetvédelmi oltalom alatt álló területek által érintett

térségekben (két tájvédelmi körzet, természetvédelmi területek, ex-lege védett területek, Natura2000 területek), de a táj meghatározó erőforrás jellege miatt fontos a „nem védett” tájaink értékeinek és karakterének, és a földtani értékek megőrzése szempontjából is. A vizek védelme a megye sérülékeny, szennyezésre érzékeny területén lévő vízbázisok esetében emelkedik ki. A klímaváltozás negatív hatásai elleni védekezés a megye teljes területén jelent folyamatosan új kihívásokat. A megújuló energiák hasznosítása a tájképi és egyéb védelmi szempontokra figyelemmel élvez prioritást.

A prioritás keretében tervezett intézkedések szöveges bemutatása

A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás

A természeti táj gazdagsága, változatossága és harmóniája egyaránt fontos eleme (és feltétele) az itt élők életminőségének, a térséghez, a kiemelkedő karakteres vonásokkal bíró helyekhez való kötődésének, mint a vendégek fogadásának, a turisztikai potenciálnak. Fontos ezért:

- a táji értékek, eltérő tájkaraktert hordozó területek számbavétele, a tájtervezés bővítendő eszközrendszerével a tájak fejlesztése,
- a biológiai sokszínűség megőrzése, a biológiai aktivitásérték növelése,
- zöldinfrastruktúra fejlesztések támogatása,
- az ökológiai hálózatok rendszerének fejlesztése, folyamatosságának biztosítása úgy térségi-, mint települési léptékben.

A természeti erőforrásokkal való gazdálkodáson belül stratégiai jelentőségű:

- A vizek nyújtotta potenciálok kihasználása
 - A felszíni víztárolás lehetőségének kihasználásával (új domb- és hegyvidéki víztározók, szükségeltározók létesítésével) javítható a térség vízgazdálkodása, növelhető a visszatartott vizek mennyisége és hasznosítása, egyúttal pedig csökkenthetőek a lezúduló felszíni vizek okozta károk.
 - A takarékos vízhasználat ösztönzése és támogatása a lakossági, ipari és a mezőgazdasági felhasználásban.
 - A térségileg kiemelkedő karsztvíz bázis védelme
 - Ásványvíz, mint térségi jellegzetes természeti érték (és fogyasztható egészséges ivóvíz) védelme és kihasználása, az erre épülő vertikum erősítése a Balaton-felvidéken, kiemelten Tapolca térségében.
 - Természetes fürdőhelyek és védőterületeik védelme, a térség strandjainak kiváló vízminőségének megőrzése érdekében.
 - A Balaton jó vízminőségének megőrzése, annak hosszú távú fenntartása,
 - Az egészséges ivóvíz biztosítása és biztonságos szolgáltatása a lakosság és az üdülönépesség részére a megye egész területén,
 - A keletkező kommunális szennyvíz ártalmatlanítás javítása.

- Az ásványkincsek nyújtotta potenciálok figyelembevétele és kihasználása
 - A megyei stratégiai program - figyelemmel az új Nemzeti Energiastratégiára - a szén mint energiahordozó hasznosítási lehetőségét nem tartalmazza (azonban a szén vegyipari hasznosításának a megyében komoly hagyományai vannak, és ennek lehetőségét - korszerű, környezetkímélő technológiák alkalmazása mellett - továbbra is meg kell tartani).
 - A szén vegyipari alapanyagként történő hasznosítása, amihez indokolt kihasználni a kiemelkedő vegyészeti kutatási tapasztalattal rendelkező Pannon Egyetem tudásbázisát.
 - Ajka, Devecser és Várpalota térségében az alumínium ágazat megőrzése és fejlesztése. Ez szolgálja a jelentős számú - bauxit feldolgozásra, illetve az alumíniumra alapozó - vállalkozás fejlesztetőségét is.
 - Szigorú környezeti feltételrendszer kidolgozása és biztosítása mind a szénkészletek hasznosítása, mind a bauxitra épülő alumíniumipari vertikum fejlesztése esetében.
 - Másodlagos nyersanyagok, melléktermékek felhasználása, hiszen a körforgásos gazdaságra való átállásban, a hulladék keletkezésének minimalizálásához nagyon fontos az elsődleges nyersanyagok felhasználása mellett a másodlagos anyagok hasznosítása is.

- A turisztikai potenciál elemeinek védelme
 - A védett természeti területek és Natura 2000 területek, valamint a védett természeti értékek természetvédelmi helyzetének megőrzése és szükség szerinti javítása, a Balaton part terhelésének korlátozása, a nádasok védelme, a térség élő és élettelen természeti értékeinek megőrzése.
 - A térség további beépítésének megakadályozása, tájrehabilitáció, a tájsebek kezelése, az eróziós és deflációs hatások mérséklése (magaspart és pincevédelem).
 - A Balaton-felvidék aktív tájképvédelme, a természetvédelemre, táji adottságokra épülő gazdálkodási módok kialakítása, fejlesztése.
 - A kulturális örökség magas szintű védelme, tudatosítása és bemutatása, érzékenyítés a lakosság/tulajdonosok körében.
 - A különleges táji- és kultúrtörténeti értékekkel, egyediséggel bíró kultúrtájak - *azok között is kiemelten a történelmi borvidékek: a Badacsonyi borvidék, a Balatonfüred-Csupaki borvidék, a Balaton-felvidéki borvidék, valamint a Somlói borvidék* - táji és kulturális jellegzetességeinek megőrzése.
 - A klímaadaptáció, valamint a fenntarthatóság elveinek érvényesítése a turisztikai fejlesztések során.
 - A turizmus és a környezeti nevelés összehangolása.
 - A helyi, régóta és jól működő civil szervezetek (pl. Pangea Egyesület, Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület, stb.) bevonásával a környezeti neveléshez kapcsolódó turisztikai lehetőségek, így pl. az iskolai táborok, Vándortábor Program kiaknázására fejlesztési elképzelések épüljenek.

A Somogy, Veszprém és Zala megyék területének egy részére kiterjedő Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területét érintő Veszprém megyei beavatkozások, feladatok esetében megvan az

az intézményes fórum, amely az egyes igények egyeztetésére alkalmas. A kialakult intézményrendszer (Balaton Fejlesztési Tanács, Veszprém Megyei Önkormányzat, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság) a Balaton térséggel összefüggő program végrehajtási feladatok végigvitelét elviekben lehetővé teszi, a Balatont érintő területi szempontok megfelelően érvényesíthetők.

Zöldinfrastruktúra fejlesztés

- Az egyes területek ökoszisztéma szolgáltatásának felmérése és értékelése:
Az ökológiai rendszerek működőképességének fenntartásához és fejlesztéséhez a kapcsolatok pontos ismeretére van szükség, elsősorban a biológiai sokféleség, az ökoszisztémák állapota és az ökoszisztémák által nyújtott szolgáltatások kapacitása között. Az EU szándéka értelmében a természettudományos kutatásokon túl ösztönözni szükséges azon innovatívtechnológiai jellegű (energia, közlekedés mezőgazdaság stb.) megoldások kidolgozását és tesztelését, amelyek potenciális hatással vannak a zöldinfrastruktúra hálózatra vagy az egyes elemeinek a fejlesztésére.
- A zöldinfrastruktúra összekapcsoltságának, a hálózatosságának növelése a hiányzó zöldinfrastruktúra elemek pótlásával:
A megye zöldinfrastruktúra potenciáljának meghatározása (az EU stratégia által megfogalmazott kötelezettségként). A zöldinfrastruktúra fejlesztés sikeres megvalósításának alapfeltétele, hogy megbízható és naprakész információk álljanak rendelkezésre az ökoszisztémák kiterjedéséről, helyéről és állapotáról, valamint az általuk nyújtott szolgáltatásokról és azok értékeléséről. Ez elengedhetetlen a restaurációs célterületek kijelöléséhez, valamint a különböző tervezési szinteken megvalósuló projektek harmonizált végrehajtásához. A leromlott állapotú területek 15%-át kell rehabilitálni.
- Egy új megközelítésű, de a biológiai sokféleség megőrzését kiemelt célként kezelő zöldinfrastruktúra fejlesztési stratégia kidolgozása:
A zöldinfrastruktúra koncepció a biológiai sokféleség megóvása érdekében túl kell, hogy lépjen az elmúlt évtizedekben jellemző védett területek megőrzésére koncentráció rezervátumszemléleten. Hosszú távon biztosítani kell az ökológiai és tájökológiai kapcsolatok által alkotott rendkívül sérülékeny rendszer működőképességének fenntartását, helyreállítását, ahol kell, annak kialakítást.
- Az országos ökológiai hálózat fejlesztés a hiányzó ökológiai kapcsolatok fejlesztésével.
- A települési zöldinfrastruktúra fejlesztése a kül- és belterületi zöldinfrastruktúra hálózatok összekapcsolásával.
- A zöldinfrastruktúra multifunkcionalitásának növelése a rekreációs jellegű zöldfelületek fejlesztésével.

- A zöldinfrastruktúra ellátottságának és hozzáférhetőségének növelése, a biológiai aktivitási érték megtartása és/vagy növelése mellett.
- A zöldinfrastruktúra fejlesztés hozzájárul a klímaadaptációs és klímavédelmi szempontok érvényesítéséhez is.

Közműfejlesztés az életkörülmények-, a környezeti állapot-, és a fenntarthatóság javítására, a klímaváltozás okozta hatások kompenzálására

- Életkörülmények javítását szolgáló közműfejlesztés
A népesség megtartás egyik eszköze a megfelelő életkörülmények biztosítása, amelyhez
 - a villamosenergia,
 - az egészséges ivóvíz,
 - a biztonságos szennyvízkezelés,
 - az automatikus hőellátáslehetőségének megoldása szükséges.
- Környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés
A települések környezeti állapotának alakulását, a felszíni és felszín alatti vízkészletek védelmét és a levegőtisztaság biztosítását alapvetően befolyásolja a szennyvízkezelés megoldása és a hagyományos energiahordozók hasznosítása a termikus energiaellátásra. Ennek érdekében feladat:
 - A szennyvízgyűjtés közcsatornás elvezetésének megyei szintűre emelése. Elsődlegesen a még csatornázatlan településeken kell a közcsatornás szennyvízelvezetést megoldani, aztán a már csatornázott településeken kell a csatornahálózatot növelni és a rácsatlakozás mértékét javítani.
 - A volt zártkerti, ingatlanok ellátására közüzemű vízellátás csak közcsatornás szennyvízelvezetéssel együtt épüljön.
 - Vízminőségvédelmi-terület övezetében el kell érni a szennyvízcsatorna hálózat mielőbbi kiépítését, az övezetben fekvő csatornázatlan településeken egyedi házi tisztító berendezések alkalmazása a megyei területrendezési terv előírásaira ajánlásaira figyelemmel.
 - Beépítésre nem szánt területen, ha egyéb vízbázis, vízkészlet védelmi igénye nem tiltja, a szennyvíz zárt medencés gyűjtésének megvalósítása.
 - A környezet javítása érdekében a hagyományos fűtési módokról a vezetékes, vagy megújuló energiaellátásra való átállás támogatása.
 - A megújuló energiahordozó hasznosításának a fűtő-hűtő berendezéssel egyidejűleg történő kiépítésének támogatása.
 - A dekarbonizáció érdekében a „Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterv” (SECAP) pályázati részvétel támogatása a hagyományos szilárd tüzelőanyag használatának felszámolására.
 - Napkollektorok-naperőművek alkalmazása, továbbá a földhő hasznosítás elterjesztése.

- A közüzemű víz felhasználása ténylegesen csak azokon a fogyasztási helyeken történjen, ahol az ivóvíz minőségű vízre szükség van, a nem ivóvíz minőségű vízigény kielégítésére a házi kutak, a szűrkevíz hasznosítás és a csapadékvíz visszatartás támogatása.
- A klímaváltozás hatásainak a kezelését segítő közműfejlesztési feladatok
 - Minden új beruháznál, telekalakításnál a többlet csapadékvizek elvezetéséhez a vízelvezető hálózat túlterhelésének megakadályozása érdekében a csapadékvizek visszatartására helyi záportározó létesítése szükséges, amelyből a vizet lehet késleltetve a közhálózati rendszerbe vezetni.
 - Csapadékvízvezető rendszerek hiányzó szakaszainak kiépítése, és folyamatos karbantartásuk biztosítása.
 - A beépítésre nem szánt mezőgazdasági területen záportározók létesítése, a csapadékesemények hiányának a kompenzációja érdekében.
 - Nagy alapterületű beépítéseknél javasolt előnyben részesíteni a zöldtetők és egyéb zöld infrastruktúra elemek (pl. zöldfal) alkalmazását.
 - Épületek energiahatékonyságának javítását szolgáló beruházások.

A megye környezetminőségének javítása

- Az egykori, de mára felhagyott ipari, honvédelmi és bánya terület igénybevételekből származó tájsebek rehabilitálása.
- Erdőtelepítés, fásítások, továbbá a települési környezet javítása klímaadaptációs szempontból.
- A levegőminőség javítását szolgáló fejlesztések támogatása.
- A zajcsökkentést, az érintett népesség arányának csökkentését eredményező fejlesztések támogatása.
- A zöldhulladék gyűjtési-hasznosítási rendszerének fejlesztése, mely frakció anyagáramának megfelelő kezelése nagyban hozzájárul a klímavédelmi törekvésekhez, valamint a körkörös gazdaság támogatásához.
- Környezeti és környezet-egészségügyi területi információs rendszer kiépítése.
- Környezeti szemlélet mind szélesebb körben történő elterjesztése, környezeti szemléletformálás.

A klímaadaptációs képesség fokozása

A megye specifikus adaptációs céljai a következők:

- Bakony, Somló és Balaton-felvidék élettelen és élő ökoszisztémáinak megőrzése, klímaváltozáshoz való alkalmazkodásuk elősegítése
- A Tapolcai tavasbarlang sérülékenységének csökkentése
- A Balaton vízi és vízparti élővilágának megőrzése, természeti állapotuk fenntartása, javítása

- A Várpalotai homokbánya sérülékenységeinek csökkentése
- Borvidékeket érintő várható éghajlati változások felmérése, alkalmazkodási lehetőségek feltérképezése, és megismertetése a gazdálkodókkal
- A Balaton vízminőségének és vízszintjének fenntartása, illetve javítása a tájökölógiai állapot javítása és a táj egyensúlyi állapotára épülő gazdasági ágak, pl. üdülőturizmus érdekében
- Fenntartható közlekedési projektek támogatása

A közlekedésből eredő kibocsátás csökkenthető a tömegközlekedési eszközök fejlesztésével (kedvező környezetvédelmi osztályba sorolt, illetve elektromos járművekkel), megfelelő menetrendi átszervezéssel, gyalogos felületek és kerékpárutak számának növelésével, az elérési útvonalak bővítésével, összességében a közösségi utazási módok fejlesztésével (*Erre vonatkozóan a 4. prioritás is tartalmaz intézkedést*).

Ezek alapján, többek között, fontos elősegíteni az alábbi projektek megvalósulását:

- A Balaton északi partján futó vasútvonal villamosítása.
- A Fonyód-Badacsony (autós) révátelők megvalósítása, mely a Balaton északi partján futó 71-es számú főútvonal személygépkocsi forgalmának jelentős csökkenését eredményezheti.
- Korszerűbb, kisebb fogyasztású motorok alkalmazása a balatoni hajózásban, a mezőgazdasági erőgépeknél, valamint az építőipari gépeknél.
- Elektromos közlekedés kiépítése. A megye településein üzemelő közösségi közlekedési gépjárműparknak, valamint az önkormányzati, intézményi és önkormányzati tulajdonú társaságok járműveinek megújítása, elektromos és/vagy megújuló energiaforrás felhasználásán alapuló járművekre történő cseréje, e-mobilitás kiépítése.
- Kerékpárút hálózat bővítése, kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
- Az érintett települések belterületét elkerülő vasúti és közúti nyomvonalak építésének elősegítése, valamint a nyomvonalak szerepeltetése a rendezési tervek módosítása esetén.

További klímaadaptációs tárgyú beavatkozások:

- Klímatudatos vízgazdálkodás és az aszályhoz, villámárvizekhez való alkalmazkodás elősegítése.
- A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás települési szabályozási, jogalkotási lehetőségeinek elősegítése.
- Zöldfelületek növelésének elősegítése a települési hőszigetek csökkentésére.
- Élőhelyek megóvása és védettségi szintjük megtartása, természeti állapotuk fenntartása, javítása, és a természetvédelem érdekeinek figyelembe vétele.
- Természetkímélő erdőgazdálkodás.
- Borvidékeket érintő várható éghajlati változások felmérése, alkalmazkodási lehetőségek feltérképezése, és megismertetése a gazdálkodókkal.

A dekarbonizáció és a klímaváltozás negatív hatásaihoz való alkalmazkodás részeként a szemléletformálásra is nagy hangsúlyt helyez a megyei Stratégiai Program. Veszprém megyében is érvényt kell szerezni a második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia „Partnerség Az Éghajlatért Szemléletformálási Terv”-ben foglaltaknak a szemléletformálás terén:

- Az érintett igazgatási szakemberek segítségével értékelni kell a NATÉR-ra épülő információs, tanácsadási és szemléletformálási program használhatóságát.
- Rendszeresen közvélemény-kutatásokat kell végezni a klímatudatossággal kapcsolatban, amelyek része kell, hogy legyen a médián keresztül kapott információk hatásának mérése is.
- Az éghajlatváltozás megelőzésével és az alkalmazkodással kapcsolatos szempontok oktatási-képzési integrálása érdekében:
 - elemezni kell a kerettanterveket, a felsőoktatási képzési követelményeket, valamint a tanárképzés rendszerét az éghajlatváltozással és fenntarthatósággal kapcsolatos szemléletformálás további erősítése érdekében, valamint
 - át kell világítani a közigazgatási vizsgák anyagait a fenntarthatósággal, éghajlatváltozással kapcsolatos ismeretek szempontjából.
- Az éghajlati partnerség nyomán követésére indikátorrendszert kell kialakítani a következő területeken:
 - a Klímabarát Magyarország Évtized program szemléletformálási hatásának monitoringja,
 - a mintaprojektekkel kapcsolatos tevékenységek eredményességének mérése,
 - a hálózati együttműködés hatékonyságának, eredményességének mérése.

Az energiagazdálkodás racionalizálása, a települések alternatív és megújuló energiahasznosításának elősegítése, intézmények energiaracionalizáló fejlesztései

- Megújuló forrásból származó energia termelése (nap, biomassza, szél), az épületállomány energiafelhasználásának csökkentése, klímabarát építészeti megoldások előnyben részesítésének támogatása.
- A megújuló forrásból származó energia szállítása, raktározása.
- Helyi szabályozások, adók, pénzügyi ösztönzők és beruházások alkalmazása a városi klímavédelem érdekében.
- A zöld gazdaság céljainak és elveinek követése, valamint a lokális erőforrásokra épülő helyi gazdaság erősítése.
- Jobb elérhetőség biztosítása kevesebb közlekedési szükséglettel optimális területhasznosítás révén.

A KEHOP Plusz szerinti további releváns intézkedések:

Katasztrófakockázat csökkentés éghajlatváltozás

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- Katasztrófa elleni védekezés: megelőzés, felkészülés, reagálás, helyreállítás

Vízgazdálkodás

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- Víz és település: nagyobb léptékű, a települések életét közvetlenül befolyásoló vízgazdálkodási beruházások, a helyi adottságok függvényében megalapozva a kék és zöld infrastruktúrák előkészítését és vizeink jó állapotának elérését is
- Vízkár, aszálykár és vízvédelem: nagyobb térségi vízgazdálkodási, illetve a vizek jó ökológiai, kémiai és mennyiségi állapotának elérését támogató beruházások összehangoltan a mezőgazdasági és ökológiai igényekkel, illetve egyéb (pl. rekreációs) célokkal

Fenntartható vízi közmű rendszerek

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- Szennyvíz+: uniós jogszabályi megfelelést biztosító beruházások, egyedi megoldások, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldása, a befogadó víztestek jó állapotának elérését szolgáló beruházások
- Ivóvízminőség: az új Ivóvíz Irányelvből adódó feladatok és beruházások megvalósítása, ellátási hiányok felszámolása, ivóvíz minőség javítása, az ivóvízellátás biztonságának fokozása
- Víztakarékoság és az éghajlatváltozás kihívásai: a meglévő rendszerek integrálása, hatékonyságnövelése, automatizálás és folyamattírányítás, vízveszteségek csökkentése, csapadékvízgazdálkodás, tisztított szennyvíz és szennyvíziszap hasznosítás, zöld- és kékinfrastruktúrák fejlesztése

Települési zöldinfrastruktúra

Az intézkedés az alábbi beavatkozást tartalmazza:

- Az operatív program céljait funkcionálisan támogató, magas hozzáadott értékű települési zöld- és kékinfrastruktúra megoldások támogatása

A körforgásos gazdaságra való átállás

Az intézkedés az alábbi beavatkozást tartalmazza:

- Hulladékgazdálkodás: a meglévő rendszerek felkészítése a körforgásos gazdaságra és az új uniós célok elérésére
- A gazdaság ösztönzése a körforgásos gazdaság bevezetésére, a fenntarthatóság ösztönzése

Környezetvédelem

Az intézkedés az alábbi beavatkozásokat tartalmazza:

- Szennyezett ipari területek helyreállítása, kármentesítése és előkészítése további barnamezős fejlesztésekhez
- A környezeti elemek védelmét szolgáló szennyezést csökkentő intézkedések és korszerű technológiák, környezeti irányítási rendszerek meghonosítása, új típusú szennyezőanyagok feltérképezése
- Zajvédelem
- Levegőminőség javítás

Természetvédelem

- A Natura 2000 területeket és védett természeti területeket magában foglaló külterületi zöldinfrastruktúra megőrzése, fejlesztése és kezelése
- A biológiai sokféleség, a Natura 2000 hálózat szolgáltatásainak fenntartható hasznosítása
- A biológiai sokféleség megőrzését, a zöldinfrastruktúra fejlesztését, az ökoszisztéma szolgáltatások hasznosítását megalapozó információs rendszerek fejlesztése

Energiahatékonysági intézkedések előmozdítása

Az intézkedés az alábbi beavatkozást tartalmazza:

- Energiahatékonysági intézkedések előmozdítása

A megújuló energiák ösztönzése

Az intézkedés az alábbi beavatkozást tartalmazza:

- Helyi adottságoknak megfelelő megújuló energiák ösztönzése a saját fogyasztási célú, egyéni és közösségi szintű villamosenergia-termelésben
- Egyéni és közösségi fűtés-hűtés - a helyi adottságoknak megfelelő - megújuló energia alapra helyezése

Intelligens energiarendszerek, -hálózatok és -tárolás fejlesztése

Az intézkedés az alábbi beavatkozást tartalmazza:

- Az átviteli- és elosztóhálózatok rugalmasságát és az időjárásfüggő megújuló energia alapú áramtermelők integrálását célzó fejlesztések, intelligens energiarendszerek, és az energiatárolás ösztönzése
- A távhő-rendszer korszerűsítése, megújuló energia alapra helyezése

Éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

Indikátorok meghatározása

Az operatív programok pontos indikátorkészlete egyelőre nem ismert. A KEHOP Plusz-on kívüli intézkedésekhez tartozó lehetséges indikátorok:

Intézkedés	Lehetséges indikátor
A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás	- Bel- és csapadékvízvédelmi létesítmények hossza
Zöldinfrastruktúra fejlesztés	- Létrejött új zöldfelületek nagysága
	- A zöldfelületek elérésének átlagos távolsága
	- Biológiai aktivitási érték
Közműfejlesztés az életkörülmények-, a környezeti állapot-, és a fenntarthatóság javítására, a klímaváltozás okozta hatások kompenzálására	- Bel- és csapadékvízvédelmi létesítmények hossza
A megye környezetminőségének javítása	- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek

A klímaadaptációs képesség fokozása	- Klímaadaptációs hatású projektek száma
Az energiagazdálkodás racionalizálása, a települések alternatív és megújuló energiahasznosításának elősegítése, intézmények energiaracionalizáló fejlesztései	- A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkenése
	- További kapacitás megújuló energia előállítására

A prioritás kapcsolódása a releváns, 2021-2027 közötti programozási időszak európai uniós szakpolitikai célkitűzéseivel

Kapcsolódás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez:

- Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa

Indikatív forrásallokáció prioritás szinten

- Uniós források
- Zöld infrastruktúra és klímavédelmi operatív program
- Hazai költségvetési forrás
- Egyéb forrás

A program lebonyolításban közreműködő szereplők

- Veszprém Megyei Önkormányzat
- Települési önkormányzatok

Valamennyi beavatkozás potenciális kedvezményezett köréhez tartoznak: települési önkormányzatok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, vállalkozók, civil szervezetek, egyházak.

7. A végrehajtásban közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározása, az érdekérvényesítés rendszere

A 2.3. Társadalmisítás, együttműködés és partnerség Veszprém megye területfejlesztési koncepciója és területfejlesztési programja elkészítése során c. fejezet részletesen bemutatta a bevonás, az információcsere módozatait, és az egyes szereplők érdekérvényesítésének módját.

A partnerségi program a területfejlesztési programok végrehajtása az állampolgárok és a szakmai közösségek részvételének szabályai:

A végrehajtás során kiemelt szerepe lesz a megyei területfejlesztési kollégiumnak, mely a 2021-2027 európai uniós ciklusra történő megújítása a felek egyező akarata alapján megtörténik.

A Kollégium állandó tagjainak szakmai munkáulésein és tevékenységén keresztül biztosított lesz a részvétele:

- Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamarán keresztül a megye gazdasági szereplői
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Veszprém Megyei Szervezete az agrárium szereplői
- A Veszprém Megyei Kormányhivatal az államigazgatás érdekei
- a Pannon Egyetem az oktatás területe, kutatás, fejlesztés szakterületén tevékenykedők részére.

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata a megyei jogú várossal való összehangolt fejlesztésre, a Balaton Fejlesztési Tanács a Balaton kiemelt üdülőkörzet és a megyei érdekek összehangolásában ad lehetőséget.

Mindemelett a széleskörű nyilvánosság biztosítása Veszprém Megye honlapján (www.veszpremmegye.hu) történő folyamatos tájékoztatással és párbeszéd lehetővé tételével.

8. A végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása

A 2021-2027 közötti uniós finanszírozású programok végrehajtási rendszerének kialakítása – beleértve az intézményrendszeri és eljárásrendi kérdéseket – az Innovációs és Technológiai Minisztérium feladat- és hatásköre. Ennek kereteit várhatóan a Partnerségi Megállapodás fogja tartalmazni. A végrehajtási rendszer kidolgozása folyamatban van, végleges kialakítása az Európai Bizottsággal történt egyeztetéseket követően lehetséges. Előzetes információk alapján a tervezett végrehajtási rendszer lényeges elemei megegyeznek a 2014-2020 közötti időszakban kialakítottal.

A megvalósítás intézményrendszerének, valamint a megvalósítást és a program megvalósítás monitoringozását meghatározó folyamatok - jelenleg ismert - jogszabályi keretei:

- *1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről*
- *218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól*
- *2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól*

A 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján a területfejlesztés tervezése kétszintűvé vált (megyei és országos), a megyei szintű tervek és megvalósítás pedig a megyei önkormányzatok

felelősségi körébe került. A törvény alapján a területfejlesztés a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladata, amelyet a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (Tftv.) későbbi módosításai tovább erősítettek. Ebből következően a megye hosszú- és középtávú fejlesztését megalapozó és meghatározó dokumentumok kidolgozása is a megyei önkormányzat feladatkörébe tartozik.

A **Veszprém Megyei Önkormányzat** a 2021-2027-es időszakra vonatkozó fejlesztési dokumentációk elkészítésével megkezdte felkészülését az új Uniós tervezési időszakra. A készülő megyei dokumentumok gyakorlatilag a következő EU-s fejlesztési időszakig szólnak, mivel jelen esetben szinte megegyezik ez az időtáv és a koncepció 2030-ig terjedő időtávja (a koncepció időtávjából hátralévő idő is középtávként definiálható). A területfejlesztési dokumentumok tehát gyakorlatban középtávon jelenítik meg azt a jövőképet, mellyel meghatározhatóak a fő fejlesztési irányok, azonosítható a megye gazdasági környezetben betöltött szerepe, lokalizálhatóak a kitörési lehetőségek, illetve az esetleges visszahúzó erők, és bemutatásra kerül, hogy a jó stratégiát követve hová juthat el Veszprém megye. A Veszprém Megyei Önkormányzat feladata annak biztosítása, hogy ez a tervezési folyamat minden esetben a Veszprém megyei polgárok érdekét tartsa szem előtt. A létrejött területfejlesztési dokumentumokat (területfejlesztési koncepció és területfejlesztési program) a Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlése hivatott jóváhagyni, s ezt követően az abban foglaltak végrehajtását elősegíteni és felügyelni, valamint szükség esetén, illetve a jogszabályokban rögzített rendszerességgel felülvizsgálni és aktualizálni.

A megyei területfejlesztési stratégia és az integrált területi programok (ITP) **végrehajtása** az IH által jóváhagyott menedzsment szervezet (munkaszervezet) által történik majd. A megyei szintű döntéshozatal a Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlése által felhatalmazott megyei önkormányzati szakbizottságok és végül a megyei közgyűlés feladata.

Az előző tervezési időszak végrehajtási folyamatát alapul véve mindenképp leszögezhető, hogy a **Főépítési, Területfejlesztési, Területrendezési Iroda** feladata lesz az operatív koordináció. Szükség esetén a Gazdasági Iroda és az Önkormányzati Iroda is feladatokat tud átvenni, de a program végrehajtás felelőse a Főépítési, Területfejlesztési, Területrendezési Iroda. A legfontosabb feladatai a koordináció és a kapcsolattartás a szakminisztérium és a települési önkormányzatok felé, a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről. A bevont szervezeti egységek száma, köre és feladatai a konkrét intézményrendszeri kérdések ismeretében még változni fognak.

Bármilyen szervezeti keretet is választ és működtet az ITP gazdája, a munkacsoport **program menedzsment** feladatokat lát el. A program menedzsment nem csupán az ITP háttérdokumentum tartalmának mechanikus végrehajtását jelenti, hanem az időközben bekövetkező változások kezelése és az időben még távolabb eső projektek pontosítása és támogatási csatornába terelése is a feladata. A program menedzsment a szakmai precizitáson túl rugalmasságot és szoros együttműködést igényel a helyi szintű döntéshozókkal és a szakmai feladatokat ellátó cégekkel, valamint a TOP Plusz Irányító Hatósággal.

A megyei önkormányzatok mellett mind a tervezés időszakában (megyei koncepció és programozás), mind a végrehajtás során további **együttműködő települési önkormányzatok, társadalmi szervezetek, társulások, intézmények, vállalkozások, az oktatás, egészségügy, lakossági ellátás, turisztika területén dolgozó szervezetek, egyházak partnerségi bevonása** szükséges a sikeres és hatékony megvalósításhoz.

A területfejlesztésben szükséges partnerség megalapozására Veszprém megyében 2012. május 31-én megalakult és megújítás alatt lévő Veszprém **Megyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium**. Szakmai Kollégium keretében megvalósuló partnerség és együttműködés kiemelt célja a 2021-2027-es uniós tervezési ciklusban Veszprém megye területi fejlesztésének elősegítése. Állandó tagjai: Veszprém Megyei Önkormányzat, illetve a Veszprém Megyei Kormányhivatal, Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Pannon Egyetem, a Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Veszprém Megyei Szervezete, valamint a Balaton Fejlesztési Tanács.

A megyei szintű és a helyi **média** bevonása, valamint a célzott internetes felületek biztosítják a megfelelő információáramlást, a társadalmisítás eszközei lehetnek. A **megyei lakosság**, az itt működő **vállalkozások** közvetlen bevonásához is meg kell találni a megfelelő fórumokat. A Stratégiában megfogalmazott célok elérése érdekében el kell érni, hogy a lakosság a folyamat katalizátorává váljon az elfogadó és aktívan együttműködő hozzáállásával.

A hatékony megvalósítás elengedhetetlen feltétele emellett a megyei területfejlesztést befolyásoló **országos szintű tervezéshez és a végrehajtási intézményrendszerhez való illeszkedés** (Országos Fejlesztési És Területfejlesztési Koncepció, operatív programok).

9. Monitoring és értékelési terv

A megyei program tartalmának megvalósulásának nyomon követése szükséges. Időről-időre meg kell vizsgálni az előrehaladás fokát az indikátorok teljesülésének mérése segítségével. Az értékelési folyamat monitoring és értékelési terv alapján történik.

A monitoring a megyei területfejlesztési program elemeinek, intézkedéseinek, projektjeinek pénzügyi és fizikai megvalósításának nyomon követésére terjed ki. A monitoring vizsgálat eredménye mutatja meg, hogy az adott programelemek, projektek az előre eltervezett módon kerül-e végrehajtásra, valamint hogy biztosított-e a koncepcionális és stratégiai célok elérése.

Monitoring feleljen meg az alábbi jellemzőknek:

- hatékony eszköz a program megvalósulását ellenőrző Veszprém Megyei Önkormányzat kezében
- folyamatos legyen, nem egyszeri tevékenység

- konkrét, jól meghatározott célja a megyei stratégia és operatív programelemek megvalósulásának nyomonkövetése
- valósuljon meg folyamatos adat, információ gyűjtés a megvalósításra vonatkozóan, történjen meg folyamatos összevetés a kitűzött célokkal,
- feladata, hogy hívja fel a figyelmet a céloktól való esetleges eltérésekre, ezáltal lehetővé téve a megyei önkormányzat - illetve a végrehajtásba vele partnerségben bevont további szereplők - számára, hogy szükség esetén beavatkozzon.

Már jelen - tervezési - szakaszban ki kell alakítani a monitoringrendszert, megszervezni az indikátorok elemzéséhez tényadatokat szolgáltató információ rendszer elemeit és a rendszeres információgyűjtés módját.

A megvalósulás folyamatának ellenőrzésére éves jelentések készítése történik.

A megvalósulás monitoringja indikátorok meghatározásával történik. A prioritásokat, illetve intézkedéseket összefoglaló táblázat, továbbá a prioritások kifejtése tartalmazza a program egyes elemei megvalósulását mérő indikátorok meghatározását.

A monitoring és értékelési terv szakmai tartalmának kialakításában az alábbi dokumentumokat vettük figyelembe:

- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól,
- a 218/2009. (X. 6.) Korm. Rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól,
- Veszprém megye területfejlesztési programja - Stratégiai program
- Partnerségi Megállapodás 2021-2027,
- az EU szakpolitikai célkitűzései,
- Operatív Programok tervezetei.

A monitoring és értékelési tevékenység szervezeti kereteinek és folyamatainak beazonosítása a tervezés későbbi szakaszában lehetséges csak, mivel a megyei önkormányzatok megyei szintű területfejlesztési koordinációs funkciója jogszabályilag definiált, ennek pontos keretei, egyéb intézményi szereplői és az egyes szereplők közötti feladatmegosztás még nem került nemzeti szinten kialakításra. Mindaddig, amíg ez a funkciólehatárolás nem áll rendelkezésre, monitoring és értékelési terv nem készíthető.

Az **indikátorok módszertanának meghatározásához** központi módszertani útmutatás lenne szükséges, azért, hogy valamennyi területfejlesztési programot készítő megye egységes szemléletmód és módszer alapján alakítsa ki a saját indikátor-készletét. Az indikátor-rendszer véglegesítéshez az Operatív Programok elfogadása is szükséges. Az OP-k véglegesítését követően nyílik mód az indikátorok módszertanának meghatározására a további indikátorokra nézve is.

A Program indikátorai és az indikatív finanszírozási háttér bemutatása

Prioritás	Beavatkozások	Tervezett beavatkozások indikátorai	Mértékegység	Bázisérték	Bázisév	Cél-állapot elérésének időpontja	Adatforrás	Finanszírozás indikatív forrása	
A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése	Ipari és gazdasági területek, telephelyek szolgáltatás- és infrastruktúra fejlesztése, inkubáció a munkahelyteremtés érdekében	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	0	2021	2027	IH	GINOP Plusz, hazai forrás	
		- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	0	2021	2027	IH		
		- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál	teljes munka-időegyenérték			2021	2027		IH
		- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)	millió Ft (EUR)	0		2021	2027		IH
		- Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	km	0		2021	2027		IH
	A kkv-k versenyképességének, munkahelymegtartóképeségének támogatása, foglalkoztatás-bővítésük és innovációs teljesítményük javítása	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	0		2021	2027	IH	GINOP Plusz, hazai forrás
		- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	0		2021	2027	IH	
		- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál	teljes munka-időegyenérték			2021	2027	IH	
		- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)	millió Ft (EUR)	0		2021	2027	IH	
		- A kkv-k nettó árbevétele	millió Ft (EUR)	0		2021	2027	KSH	
		- A kkv-k exportárbevételének a teljes kkv árbevételhez viszonyított részaránya	%			2021	2027	KSH	

	A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának javítására irányuló intézkedések	- A programokba bevont személyek száma	fő	0	2021	2027	IH	GINOP Plusz, hazai forrás
	A képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése az innovatív megoldások támogatására, a térségi gazdaság és a társadalom igényeihez való jobb alkalmazkodás érdekében	- Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is	fő	0	2021	2027	FAIR	GINOP Plusz, hazai forrás
		- A munkahelyi képzésekben résztvevők száma	fő	0	2021	2027	FAIR	
	Veszprém megye egyedülállóan gazdag turisztikai potenciáljának hasznosítása	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	0	2021	2027	IH	GINOP Plusz, hazai forrás
		- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	0	2021	2027	IH	
		- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál	teljes munka-időegyenérték		2021	2027	IH	
		- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)	EUR	0	2021	2027	IH	
		- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	látogatás/év		2021	2027	Létesítmények adat-szolgáltatása	
		- Hazai és nemzetközi turisták költségének növekedése	millió Ft (EUR)	0	2021	2027	KSH/kutatás	
A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt	A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok	- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	0	2021	2027	IH	TOP Plusz, hazai forrás
		- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál	teljes munka-időegyen-	0	2021	2027	IH	

integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés	támogatásával		érték					
		- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)	EUR	0	2021	2027	IH	
		- Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is	fő	0	2021	2027	FAIR	
		- A munkahelyi képzésekben résztvevők száma	fő	0	2021	2027	FAIR	
	A megye agroökológiai potenciáljának hasznosítása, termelési feltételeinek megőrzése	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	0	2021	2027	IH	TOP Plusz, hazai forrás
		- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	0	2021	2027	IH	
		- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál	teljes munka-időegyen-érték		2021	2027	IH	
		- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)	EUR	0	2021	2027	IH	
	Helyi, kistérségi turisztikai fejlesztések	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	0	2021	2027	IH	TOP Plusz, hazai forrás
		- Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	0	2021	2027	IH	
- A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál		teljes munka-időegyen-érték		2021	2027	IH		
- A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)		EUR	0	2021	2027	IH		
- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő		látogatás/év		2021	2027	Létesítmények adat-		

		támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése					szol-gálta-tása	
		- Hazai és nemzetközi turisták költségeinek növekedése	millió Ft (EUR)	0	2021	2027	KSH/kutatás	
Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei	A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközök stb.), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése	- Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása	személy	0	2021	2027	IH	DIMOP Plusz, EFOP Plusz, hazai forrás
		- Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi)	fő	0	2021	2027	KSH	
	A lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása, prevenció	- Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság	személy	0	2021	2027	IH	DIMOP Plusz, EFOP Plusz, hazai forrás
		- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	db	0	2021	2027	IH	
		- Akadálymentesített épületek száma	db	0	2021	2027	IH	
	A népesség képzettségének és innovációs képességeinek javítása, fiatalok, pályakezdők megyei foglalkoztatásba integrálása	- Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is	fő	0	2021	2027	FAIR	DIMOP, EFOP Plusz, hazai forrás
- A munkahelyi képzésekben résztvevők száma		fő	0	2021	2027	FAIR		
A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon	Az elérhetőség javítása	- Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	km	0	2021	2027	IH	IKOP Plusz, hazai forrás
	Térségi mobilitás biztosítása	- Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	km	0	2021	2027	IH	
	A környezeti károk enyhítését szolgáló közlekedési módok fejlesztése	- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma	db	0	2021	2027	IH	
		- Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	0	2021	2027	IH	
	Intelligens közlekedési rendszerek fejlesztése	- Kialakított intelligens közlekedési rendszerek száma	db	0	2021	2027	IH	
Forgalombiztonság	- Közlekedésbiztonsági fejlesztést	db	0	2021	2027	IH		

biztosító mobilitás	növelése	megvalósított települések száma						
		- Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	0	2021	2027	IH	
A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadaptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése	A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás	- Bel- és csapadékvízvédelmi létesítmények hossza	m	0	2021	2027	FAIR	KEHOP Plusz, hazai forrás
	Zöldinfrastruktúra fejlesztés	- Létrejött új zöldfelületek nagysága - A zöldfelületek elérésének átlagos távolsága	m ² m	0	2021	2027	FAIR	KEHOP Plusz, hazai forrás
	Közműfejlesztés az életkörülmények-, a környezeti állapot-, és a fenntarthatóság javítására, a klímaváltozás okozta hatások kompenzálására	- Bel- és csapadékvízvédelmi létesítmények hossza	m	0	2021	2027	FAIR	KEHOP Plusz, hazai forrás
	A megye környezetminőségének javítása	- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	0	2021	2027	IH	KEHOP Plusz, hazai forrás
	A klímaadaptációs képesség fokozása	- Klímaadaptációs hatású projektek száma	db		2021	2027	IH	KEHOP Plusz, hazai forrás
	Az energiagazdálkodás racionalizálása, a települések alternatív és megújuló energiahasznosításának elősegítése, intézmények energiaracionalizáló fejlesztései	- A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkenése	kWh/év		2021	2027	IH	KEHOP Plusz, hazai forrás
		- További kapacitás megújuló energia előállítására	MW	0	2021	2027	IH	

TERVEZÉST KÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK

Tervezést kísérő eljárások keretében elkészült Veszprém megye 2021-2027 közötti időszakra szóló területfejlesztési programjának

- **területi (társadalmi, gazdasági, környezeti) hatásvizsgálata,**
- **környezeti értékelése.**

A hatásvizsgálat és a környezeti értékelés önállóan, külön kötetben kerül dokumentálásra.